

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

ОТЧЕТ

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯТА
ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ
ЗА 2017 ГОДИНА**

ВЪВЕДЕНИЕ:

Дейността на Агенцията за социално подпомагане (АСП) през 2017 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залегнали в Стратегическия план на АСП за периода 2014-2018 г. и насочени към изпълнение на държавната политика по гарантиране правото на адекватна социална закрила за всички български граждани и за всеки гражданин на друга държава, намиращи се на територията на България. В тази връзка, визията на Агенцията за социално подпомагане за 2017 г. бе подобряване адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално включване.

Дейностите, осъществявани от Агенцията (чл. 2, ал. 2 от Устройствения правилник), са:

- отпускане на социални помощи и на семейни помощи за деца;
- предоставяне на социални услуги;
- координиране, планиране и развитие на социалните услуги;
- контролиране спазването на утвърдени критерии и стандарти за извършване на социални услуги, предоставяни на лица;
- разрешаване откриване, закриване, промяна на вида и капацитета на специализирани институции и социални услуги в общността, когато са делегирани от държавата дейности;
- регистриране лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане, извършващи социални услуги;
- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за дейността в областта на социалните помощи и социалните услуги, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- изготвяне на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи и социалните услуги;
- други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
АГЕНЦИЯТА ЗА
СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ ЗА
2017 ГОДИНА

София 1051,

ул. „Триадица“

№2 телефони:

(02) 811 9 607

(02) 8119 639

горещ телефон:

(02) 935 05 50

Агенцията за социално подпомагане е определена за Управляващ орган (УО) на **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014-2020 г.**, с решение на МС от 08.09.2014 година. Оперативна програма е одобрена с Решение за изпълнение на Европейската комисия от 05.12.2014 година.

- Програмата допринася за постигане на Националната цел за намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 000 души до 2020 г. в съответствие с целите на стратегия „Европа 2020“. В изпълнение на тази цел, програмата се насочва към лицата, живеещи в най-висока степен на бедност и социална изолация. Програмата се изпълнява на територията на цялата страна. Общият бюджет по Оперативната програма през периода 2014-2020 г. е 123 312 076 евро.

- В рамките на Оперативната програма се реализират четири типа операции:

Операция тип 1: Закупуване на хранителни продукти

- Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

Операция тип 2: Предоставяне на индивидуални пакети с хранителни продукти

- Операцията се реализира чрез процедура за подбор на публичноправна организация или организация с нестопанска цел, регистрирана по реда на ЗЮЛНЦ като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, в съответствие с критериите, посочени в Оперативната програма.

Операция тип 3: Топъл обяд

- Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Операция тип 4: Техническа помощ

Стратегическа цел № 1: Да се създадат условия за гарантиране на адекватна социална закрила и пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 1.1.:

- Създаване на условия за оптимизиране на социалното подпомагане за уязвими групи;
- Повишаване нивото на компетентност на социалните работници във връзка с целенасоченото предоставяне на социални помощи;
- Повишаване качеството на социалните анкети и социалните доклади, отчитащи индивидуалната потребност на нуждаещите се от подкрепа лица;
- Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението;
- Мониторинг на отпусканите социални помощи.

Агенцията за социално подпомагане (АСП) има ангажименти по изпълнение на две от програмите за реализиране на политиката в областта на социалната закрила и равните възможности.

През 2017 г. приоритет на политиката беше гарантирането на социална защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване на ефективността на програмите, прилагане на диференциран подход, усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане и оптимизиране на институционалната структура, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението.

Програмите, изпълнявани от АСП в съответствие със стратегическите и оперативните цели на политиката в областта на социалната закрила и равните възможности са:

**ПРОГРАМА „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ
ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ДИФЕРЕНЦИРАН ПОДХОД“**

През **2017 г.** дейностите бяха насочени към постигане на една от целите – подпомагане на хората с най-ниски доходи при прилагане на диференциран подход чрез подобряване на целенасочеността на мерките и оптимизиране на разходите.

Изпълнението на програмата се осъществява от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане – на национално ниво, директорите на Регионалните дирекции за социално подпомагане – на областно ниво, и директорите на дирекциите „Социално подпомагане“ – на общинско ниво.

Чрез програмата се предоставят:

- помощи, отпускани по реда на Закона за социално подпомагане (ЗСП) и Правилника за неговото прилагане (ППЗСП);
- целеви средства за диагностика и лечение в лечебни заведения за болнична помощ на български граждани, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес;

- целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди.

Във връзка с изпълнението на дейностите по отпускане на социални и целеви помощи и средства в АСП ежесечно постъпват данни от 147-те дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) чрез 28-те регионалните дирекции за социално подпомагане (РДСП) в страната.

Законът за социално подпомагане регламентира видовете помощи, предназначени да подкрепят нуждаещи се лица и семейства, които живеят под определен защитен доход, за задоволяване на основните им жизнени потребности.

Считано от 01.01.2017 г. е извършена **промяна** на чл. 8 от ППЗСП, като социалните помощи се отпускат на лица и семейства по настоящ адрес.

За периода 01.01.2017 г. - 31.12.2017 г. по реда на **ППЗСП** с еднократни, целеви и месечни социални помощи в страната са подпомогнати общо **40 846 лица и семейства**. Изплатената сума е **35 511 731 лева**.

През същия отчетен период на **2016** г. с еднократни, целеви и месечни социални помощи, отпуснати по реда на ППЗСП, в страната са подпомогнати общо **48 509** лица и семейства. Изплатената сума е **45 221 938** лева.

Наблюдава се намаление на подпомаганите лица и семейства по ЗСП и ППЗСП с 7 663 случая (около 19%).

Видовете социални помощи и отчетените данни за тях са, както следва:

1. Месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП:

Месечните социални помощи допълват собствените доходи на лицата и семействата до определен диференциран минимален доход и се отпускат след проверка на техния доходен и имуществен статус, възраст, семейно положение и здравословно състояние, учебна и трудова заетост. Основа за определяне размера на месечните помощи е **гарантираният минимален доход**, който за 2017 г. е **65** лева.

С месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП в страната са подпомогнати **средномесечно 33 422 лица и семейства**. Изплатената сума е **33 255 390 лева**. За **2016** г. средномесечно са били обхванати **42 328** случая. Изплатената сума е била **42 961 163** лева. Данните показват **намаление** на средномесечния брой подпомогнати лица и семейства спрямо същия период на 2016 г. с 8 906 бр. (около 27%).

2. Еднократни помощи по реда на чл. чл. 16, 16а и 17 от ППЗСП:

Еднократните помощи са предназначени за:

- ✓ задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности на лицата и семействата и се отпускат веднъж в годината, до петкратния размер на гарантирания минимален доход;
- ✓ издаване на лична карта – еднократно до размера на гарантирания минимален доход;
- ✓ лечение в чужбина.

През **2017 г.** общият брой на отпуснатите еднократни помощи в страната е **7 260 бр.**, за които са изплатени **2 183 523 лева**. През **2016 г.** **6 011** лица и семейства са получили общо **2 184 039** лева. Сравнителният анализ показва **увеличение** с 1 249 на лицата.

3. Целеви помощи по реда на чл. 14 от ППЗСП:

Целевите социални помощи са предназначени за заплащане на наем на общински жилища на самотни родители, самотно живеещи възрастни хора над 70 години и сираци до 25 години, завършили социален учебно-професионален център (СУПЦ).

С направената **промяна** в чл. 14 от ППЗСП - обнародвана в ДВ, бр. 89 от 2017 г., в сила от 07.11.2017 г. - се въведе рестрикция за децата, които не посещават редовно учебните занятия. Помощта се спира в случай на допуснати отсъствия повече от 3 дни от детето, посещаващо група за предучилищно образование, и 5 учебни часа – от ученика, за които няма уважителни причини.

През отчетния период на **2017 г. средномесечно** се подпомагат **164 лица**, а изплатената сума е **72 818 лева**. За същия период на **2016 г.**, средномесечно са подпомогнати **170** лица, а изплатената сума е **76 736** лева.

4. Целеви средства за диагностика и лечение:

В ПМС № 17 от 31.01.2007 г. (обн. в ДВ, бр. 13 от 09.02.2007 г.), са регламентирани условията и реда за заплащане стойността на оказаната болнична медицинска помощ за диагностика и лечение в лечебните заведения на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес. Средствата за заплащане на проведеното болнично лечение се предоставят целево по бюджета на АСП, но се изплащат на болничните заведения чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

През **2017 г.** в ПМС № 17/2007г. бяха направени **изменения**, свързани с промените в ППЗСП – преценката за правото се извършва по настоящ адрес, в т.ч. промени в заявлението-декларация.

По предоставената информация от териториалните поделения на АСП за **2017 г. 5 228** здравноосигурени **лица отговарят на условията на ПМС № 17/2007** година. Изготвени са положителни социални доклади, които са изпратени на болничните заведения, където са лекувани. Тъй като на АСП не се предоставя информация от НЗОК за броя на обслужените лица в доклада има само финансов показател.

Към **31.12.2017 г.** на лечебните заведения за болнична помощ чрез Националната здравноосигурителна каса са преведени **3 245 374 лева**. За същия период на **миналата година** са изплатени **2 878 341** лева.

5. Целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди:

Условията и редът за предоставяне на целеви средства и помощи на ветераните от войните и военноинвалидите са регламентирани в следните нормативни актове:

□ Закон за ветераните от войните; Правилник за прилагане на Закона за ветераните от войните и Наредба № 3 от 24.08.2012 г. за реда за предписване, отпускане и контрол на лекарствени продукти и дентална помощ на ветераните от войните;

□ Закон за военноинвалидите и военнопострадалите; Правилник за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и Наредба № 4 от 19.10.2012 г. за реда за получаване и заплащане на лекарствени продукти на военноинвалидите и военнопострадалите.

За **2017 г.** общият **средномесечен** брой на случаите е **3 541**, от които **1 776** военноинвалиди и военнопострадали и **1 765** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **2 338 187 лв.**, в т.ч. **1 852 382 лв.** трансфер на средства към НЗОК.

За същия отчетен период на **миналата година** средномесечният брой случаи е **4 264**, от които **1 758** военноинвалиди и военнопострадали, и **2 506** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **2 765 480 лв.**, в т.ч. **2 241 893 лв.** трансфер на средства към НЗОК.

ПРОГРАМА „ОСИГУРЯВАНЕ НА ЦЕЛЕВА СОЦИАЛНА ЗАЩИТА ЗА ОТОПЛЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО С НИСКИ ДОХОДИ”

Целта на програмата е да се предоставят финансови средства, с които хората с ниски доходи да осигурят отоплението си през зимния период.

В Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. (Наредбата) са регламентирани условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление през зимния период на хората в най-тежко социално положение. Създаден е механизъм, с който се компенсира изцяло увеличението на цените на енергоносителите. Съгласно нормативно определените условия, цитирани в Наредбата, право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чиито средномесечен доход за предходните шест месеца преди месеца на подаване на заявлението-декларация е по-нисък или равен от диференциран минимален доход за отопление. Помощите се отпускат както след преценка на доходното състояние на семейството, така и на имущественото, здравословното състояние, възрастта и семейното положение. Основен приоритет са самотно живеещите възрастни хора, хората с трайни увреждания и родителите, които сами отглеждат децата си. Размерът на помощите се определя ежегодно, съобразно промените в цените на електроенергията.

Предоставяната целева помощ за отопление е за период от 5 месеца, който обхваща времето от 1-ви ноември на настоящата календарна година до 31-ви март на следващата календарна година, като задължително се заявява вида на ползваното отопление – топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво или природен газ.

За отоплителен сезон 2017/2018 г. заявления-декларации за отпускане на целева помощ за отопление се подаваха в дирекциите „Социално подпомагане“ по настоящ адрес в периода от 17 юли до 31 октомври 2017 година. Съгласно издадена Заповед на министъра на

труда и социалната политика № РД01-540 от 24.07.2017 г. месечният размер на целевата помощ за отоплителен сезон 2017/2018 г. беше **променен** от **72,46 лв.** на **73,02 лева.**

С Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-07-05 от 2008 г., публикувана в ДВ, бр. 57 от 14.07.2017 г. бяха въведени коригиращи коефициенти, с които се намалява размерът на пенсията спрямо датата на нейното определяне:

- пенсиите, определени до 30 юни 2017 г., се намаляват с коефициент **1,302**;
- пенсиите в размер до 180 лв., включително, определени след 30 юни 2017 г., се намаляват с коефициент **1,452**;
- пенсиите в размер над 180 лв., определени след 30 юни 2017 г., се намаляват с коефициент **1,333**.

Изменението е с цел да не се допусне отпадане на пенсионери, които са получавали целева помощ за отопление от Програмата за целево енергийно подпомагане и през настоящия отоплителен сезон само поради осъвременения размер на пенсията им.

За отоплителен сезон 2017/2018 към 31.12.2017 г. са отпуснати помощи на **204 635 лица и семейства**, а изплатената сума е **74 323 833 лева**.

На посочилите да ползват средствата за топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво и природен газ, помощта е изплатена **в пълния размер за петте месеца за отоплителния сезон**, съгласно Заповед № 9100-0063/01.08.2017 г. на изпълнителния директор на АСП.

Към 31.12.2016 г. за отоплителен сезон **2016/2017** са били отпуснати помощи за **217 635** лица и семейства, а изплатената сума е била **77 434 792 лева**.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „АСИСТЕНТИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ“ (НП АХУ)

Агенцията за социално подпомагане в партньорство с Агенцията по заетостта (АЗ), реализира Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ (НП АХУ), в изпълнение на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ), който се приема ежегодно с решение на Министерския съвет. Националната програма осигурява заетост на безработни лица за облекчаване на положението на семействата, в които има човек с трайни увреждания, нуждаещ се от постоянни грижи. Целта е постигане на социална адаптивност в рамките на съществуващата инвалидност.

През **2017 г.** със Заповед № РД 01-130 от 17.02.2017 г. на министъра на труда и социалната политика бяха утвърдени **промени** в НП АХУ, свързани с включването на нов вид дейност – „Помощник-възпитател“.

Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ се реализира чрез изпълнението на:

✓ **Дейност „Личен асистент“**, по която се осигурява социална услуга в домашна среда на лица с трайни увреждания с 90 и над 90 на сто трайно намалена работоспособност с определено право на чужда помощ; деца до 18 години с определени от 50 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определено право

на чужда помощ; лица и деца, изведени от специализирана институция за лица или деца с увреждания.

✓ **Дейност „Помощник-възпитател“**, чрез която се подпомага физическото, социалното, емоционалното и интелектуално развитие на деца с определени 90 и над 90 на сто ВСУ или степен на ТНР.

За включване в дейност „Помощник-възпитател“ кандидатстват безработни лица, подпомагани с месечни помощи по реда на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане или отговарящи на условията за получаване на този вид помощ и подпомагачи възпитанието на деца с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност, както и безработни, полагащи грижи за изведени от специализирани институции или резидентен тип услуги деца с увреждания.

Безработните лица могат да бъдат включвани в дейността „Помощник-възпитател“ и да участват в нея, ако отговарят на следните условия: да са членове на семейството или роднини по възходяща или низходяща линия до втора степен, по сребрена линия до втора степен, роднини по сватовство до втора степен или съжителстващи лица по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителната разпоредба на ЗСП или от семейство на роднини и близки на дете с трайно увреждане, настанено в това семейство по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; да живеят в едно и също населено място с това на лицето, за което полагат грижи; да не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране.

През **2017 г.** броят на включените **лица и деца с трайни увреждания** в Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ е **общо 2 167**, от които **2 023** в дейност „**Личен асистент**“, в т. ч. **242 деца**, а в дейност „**Помощник-възпитател**“ - **144**. **Назначените** по Програмата **безработни лица**, полагащи грижа за своите близки с трайни увреждания са **2 167**, в т.ч. **2 023** като лични асистенти и **144** като помощник-възпитатели.

По реда на Закона за здравно осигуряване

Съгласно разпоредбата на чл. 40, ал. 3, т. 5 и т. 9 от Закона за здравно осигуряване, за сметка на държавния бюджет чрез дирекции „Социално подпомагане“ се осигуряват гражданите, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи и целеви помощи за отопление по реда на Закона за социално подпомагане и родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

През **2017 г.** здравноосигурявани лица чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са, както следва:

- **41 467 средномесечен брой лица**, подпомагани с месечни социални помощи по ППЗСП;
- **41 748 средномесечен брой лица**, подпомагани с целеви помощи за отопление;
- **959 средномесечен брой лица** - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ.

Приоритет № 1.2.:

- *Да се създадат условия за ефективно подпомагане на семейства с деца;*
- *Повишаване нивото на познаване на нормативната уредба, свързана с предоставянето на семейните помощи;*
- *Разработване на вътрешни актове, регламентиращи процеса на правомерното отпускане на семейни помощи;*
- *Мониторинг на отпусканите семейни помощи.*

ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ НА СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА“

Агенцията за социално подпомагане има ангажименти по изпълнение на една от програмите за реализиране на политиката за социално включване, съществена част от която е предоставянето на финансова и материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск.

Важна роля за комплексната подкрепа на децата и семействата има предоставянето на финансова подкрепа по реда на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) и Правилника за неговото прилагане (ППЗСПД). Основната цел на предоставянето на семейни помощи е отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. С реализиране на Програмата „Подпомагане на семейства с деца“ се оказва подкрепа за отглеждането на децата в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата на децата след навършване на 5-годишна възраст чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Това допринася за предотвратяване нарушаването на правото на детето на достъп до образование и до здравни грижи.

Семейните помощи за деца са **еднократни** и **месечни**, предоставят се **в пари и/или в натура** и имат за цел да подпомогнат отглеждането на децата в семейна среда.

Еднократните семейни помощи са: при бременност; при раждане на дете; при осиновяване на дете; за отглеждане на близнаци; за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение; за ученици, записани в първи клас; за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.

Към **месечните** семейни помощи се отнасят месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година и месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

Със Закона за Държавния бюджет на Република България за 2017 г. (ЗДБРБ-2017) са извършени **изменения** и **допълнения** в ЗСПД, с които считано от 01.01.2017 г. е въведена нов вид месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст по чл. 8д от ЗСПД. В ЗДБРБ-2017 са определени размерите на месечната помощ, които са диференцирани в зависимост от степента на увреждането или степента на намалената работоспособност за съответната година и са в съответствие с предназначението им – за задоволяване на основните и специфичните поради увреждането потребности на децата с трайни увреждания и за осигуряване на грижа и подкрепа в домашна и семейна среда за децата с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност, които се отглеждат от своите родители (осиновители). Новата помощ е предоставяна и на семействата на роднини или близки и приемните семейства, при които са настанени деца с трайни увреждания по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето, като размерите са пониски, тъй като не се включват средствата за грижа в домашна среда, предвид финансовата подкрепа, която те получават и по Закона за закрила на детето.

Считано от 03.05.2017 г. влязоха в сила и **измененията** и **допълненията** в Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца (ППЗСПД). В случаите на преосвидетелстване на дете с трайно увреждане месечните помощи по чл. 8д от ЗСПД се отпускат в пълен размер на помощта от първо число на месеца, през който е отпаднало основанието за отпускането им.

Месечната помощ по чл. 8д от ЗСПД, както и еднократните помощи при: раждане на дете, при осиновяване на дете, за отглеждане на близнаци, за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение и за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки - **се предоставят без доходен тест за семейството**. Останалите четири вида семейни помощи **се отпускат след проверка на доходите**. Това са еднократните помощи при бременност, еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, както и месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

Законът регламентира правна възможност месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година и еднократните помощи за ученици, записани в първи клас, да се предоставят **и в натура**, като за първите две помощи, при всички случаи на непълнолетни родители, това е задължително. По отношение на семействата, които отглеждат деца с трайни увреждания, семействата на роднини, близки или приемни семейства – за децата, настанени по реда на

Закона за закрила на детето и децата, които се отглеждат от един жив родител, семейните помощи се предоставят в облекчен режим, **независимо от доходите на семейството**.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г. (ДВ, бр. 98 от 09.12.2016 г.), е определен средномесечен доход на член от семейството по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца в размер на **400 лв.**, както и размерите на помощите за семействата с деца.

Отчетените показатели за изпълнение на Програма „Подпомагане на семейства с деца“ през 2017 г. са:

1. Еднократна помощ при бременност (отпуска се по реда на чл. 5а от ЗСПД). Размерът на помощта е **150** лева.

За **2017 г.** с еднократна помощ при бременност са подпомогнати **12 219** бременни жени, за което са изплатени **1 829 712 лева**. През **2016 г.** помощта е отпусната на **13 570** бременни жени, а изплатената сума е **2 077 771** лева. Отчита се **намаление** на подпомаганите по това нормативно основание с 1 351 жени (11%).

2. Еднократни помощи при раждане на дете (отпуска се по реда на чл. 6 от ЗСПД). Размери на помощите: за първо дете е **250** лв.; за второ дете – **600** лв.; за трето дете – **300** лв., за четвърто и всяко следващо – **200** лева.

За **2017 г.** са изплатени **25 773 605 лв.** за **66 050 деца** (родени през същата или предходна година, за които помощта е изплатена през 2017 г.).

За **2016 г.** са отпуснати помощи за **67 857** деца, като изплатената сума през тази година е **26 345 783** лева.

Отпуснатите помощи за раждане на дете бележат **намаление** с 1 807 деца или с около 3% по-малко отпуснати еднократни помощи, спрямо 2016 година.

3. Еднократна помощ за осиновяване на дете (отпуска се по реда на чл. 6б от ЗСПД). Размерът за 2017 г. е **250** лева.

Към **31.12.2017 г.** са изплатени еднократни помощи за **460 осиновени деца**, а изплатената сума за периода е **92 500 лева**.

За **2016 г.** са изплатени еднократни помощи за **484** осиновени деца, като изплатената сума е в размер на **112 500** лева.

4. Еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от ЗСПД. Размер на помощта – **1 200 лв.** за всяко дете-близнак.

През **2017 г.** са изплатени парични помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 465 700 лв.** за **2 087** деца.

За **2016 г.** са изплатени парични помощи в размер на **2 594 415** лв. - за **2 042** деца.

5. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете от майка-студентка, учаща в редовна форма на обучение по чл. 8в, ал. 1 от ЗСПД.

Размер на помощта за **2017 г. - 2 880 лв.** като сумата се изплаща на 2 транша по 1 440 лева.

Към **31.12.2017 г.** по реда на чл. 8в от ЗСПД са изплатени **1 441 474 лв.**, от които **486 бр. случаи** за първо плащане и **443 бр. случаи** - второ плащане. Броят на отпускните помощи по това нормативно основание значително **намалява** след въвеждането на промените в ЗСПД, които са валидни от 28.07.2015 година. За **2016 г.** бяха изплатени **1 525 086 лв.**, които се отнасят за първо плащане – **585 бр. случаи**, и за второ плащане - **399 бр. случаи**.

6. Еднократна помощ за ученици, записани в първи клас (отпуска се по реда на чл. 10а от ЗСПД). Размер на помощта за учебната 2017/2018 г. - **250 лева**.

За **2017 г.** са изплатени **9 589 627 лв.** за **38 489 деца**, записани в първи клас за учебната 2017/2018 година. Отчита се **намаление** на децата, за които следва да се изплати помощта, спрямо същия период на миналата година - с 6 362 броя (около 17%).

7. Еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната на многодетни майки (отпуска се по реда на чл. 8г от ЗСПД).

Към **31.12.2017 г.** са подпомогнати **8 897 многодетни майки** по реда на чл. 8г от ЗСПД, като за тях са изплатени **471 453 лева**.

През **2016 г.** броят на подпомаганите многодетни майки е **9 395**, за които изплатената сума е **496 119 лева**.

Утвърждава се тенденция за **спад** при броя на подпомаганите майки по това нормативно основание, като в сравнение с 2016 г. - намалението е с 498 бр., около 6 процента.

8. Месечни помощи за отглеждане на дете до една година (отпуска се по реда на чл. 8 от ЗСПД). Размер на помощта – **100 лева**.

За **2017 г.** с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година **средномесечно** са подпомогнати **15 083 майки**, като от тях **1 720 средномесечно** получават **помощта в натура**, чрез ваучери. Изплатената сума е **16 034 518 лева**.

За **2016 г.** с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на една година **средномесечно** са подпомогнати **16 291 майки**, като от тях **1 586 средномесечно** получават помощта в натура, чрез ваучери; изплатената сума е **17 816 417 лева**.

Наблюдава се **намаление** в средномесечния брой подпомагани жени, които отглеждат деца до една година - с 1 208 броя (8%).

9. Месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст (отпуска се по реда на чл. 7 от ЗСПД).

Размери на помощите за 2017 г.: за семейство с едно дете е **37 лв.**; за семейство с две деца – **85 лв.**; за семейство с три деца – **130 лв.**; за семейство с четири деца – **140**, като за всяко следващо дете в семейството помощта **расте с 20 лв.**

Към **31.12.2017** г. с месечни помощи за деца **средномесечно** са подпомогнати **402 481 семейства** с **625 060 средномесечен брой деца**, в т.ч. **средномесечно 2 542 семейства** с **2 830 деца** са получили помощта в **натура**, под формата на ваучери. Изплатената сума за периода е **309 317 415 лева**.

Към **31.12.2016** г. с месечна помощ за деца **средномесечно** са подпомогнати **439 633** семейства с **680 121 средномесечен** брой деца, в т.ч. **средномесечно 2 424** семейства с **2 626** деца са получили помощта си в **натура**, чрез ваучери. Изплатената сума за периода е **352 077 563** лева.

При направения сравнителен анализ между двата отчетни периода е видно, че средномесечният брой на семействата, които получават месечни помощи за деца до завършване на средно образование по чл. 7 от ЗСПД за 2017 г. е **намалял** с 37 152 семейства (9%), в сравнение с 2016 г., а децата са с 55 061 средномесечно **по-малко** (около 9%).

10. Месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане по реда на чл. 8д от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на чл. 8д от ЗСПД за отчетния период на **2017 г.**, е за **средномесечно 26 266 деца**. Изплатената сума е **161 500 024 лева**.

За същия период на **2016** г. месечната добавка по реда на чл. 8д от ЗСПД е отпускана **средномесечно** за **26 092** деца; изплатени - **85 492 106** лева.

Отчетено е минимално **увеличение** в средномесечния брой на подпомаганите деца със 174 деца. Разликата в изплатените средства е поради **промяната** на размера на помощта в сила от 01.01.2017 година.

11. Средства, изплатени за помощи в натура по ЗСПД.

За периода от **01.01.2017** г. до **31.12.2017** г. са изплатени средства в размер **3 407 008 лв.** на семейства с деца, получили помощите по ЗСПД в натура, чрез предоставяни ваучери.

Представители на Главна дирекция „Социално подпомагане“ (Централно управление), са **участвали** в заседанията на различни междуведомствени работни групи, провеждани във връзка с промени в нормативната уредба, изготвяне на национални планове и стратегии, дейности по интеграция на бежанците, затворниците, превенция на престъпността, дискриминация, либерализация на електроенергийния пазар, във връзка с обмен на информация с Агенцията по заетостта, както и обмен на информация между Министерство на образованието и науката и Агенция за социално подпомагане.

Представител на Агенцията е **командиран** в Държавна агенция „Електронно управление“ във връзка с изпълнение на приоритети на правителството на Р България, свързани с оптимизиране на процесите по административното обслужване и въвеждане на електронното управление.

Изготвени и предоставени на териториалните поделения в страната са **7** указателни писма по Наредба № РД-07-05/2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление, **5** указателни писма по Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане, **11** указателни писма по Закона за семейни помощи за деца и правилника за неговото прилагане и **5** указателни писма по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“. Изразени са **25** становища за включване в Националната програма по изключение.

Изготвени становища до МТСП във връзка с направените от Министерство на правосъдието предложения по Проекта за споразумение между МТСП и Министерство на правосъдието; до Министерство на финансите за влиянието на бежанците върху пазара на труда и бюджетните разходи за тяхната издръжка, както и предоставяне на допълнителна информация и статистически данни по темата за бежанците и релокираните лица; във връзка с предложени изменения в приложенията на Регламент (ЕО) 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност.

Приоритет № 1.3.:

- *Деинституционализация на грижата за деца;*
- *Осигуряване на достъп до социални услуги в общността за деца и семейства.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА

Съществена роля за подкрепа на децата и семействата, както и за реализиране на процеса на деинституционализация имат социалните услуги, предоставяни в общността и от резидентен тип, които са алтернатива на институционалната грижа за деца.

Към **31.12.2017 г.** общият брой на **децата и семействата**, които ползват социални услуги в общността, включително и от резидентен тип, е **14 079**.

През отчетната **2017 г. са открити 12 нови** социални услуги за деца, в т.ч. **1** услуга от резидентен тип, с общ капацитет **268** места, както следва:

- ✓ **3** Центъра за обществена подкрепа (ЦОП), с общ капацитет **68** места - в гр. Бяла Слатина, гр. Дулово и с. Венец;
- ✓ **5** Центъра за работа с деца на улицата (ЦРДУ), с общ капацитет **95** места- в гр. Разград, гр. София (2 бр.), гр. Брацигово, гр. Котел;
- ✓ **3** Центъра за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) за деца, с общ капацитет **85** места - в гр. София (2 бр.) и гр. Пловдив;
- ✓ **1** Кризисен център с капацитет **20** места - в гр. Варна.

В периода **01.01 - 31.12.2017 г.** е **увеличен капацитетът** на **8** бр. социални услуги за деца – в общността и от резидентен тип, с общо **56** места, както следва:

- ✓ *ЦОП – гр. Рудозем, ул. „В. Априлов“ от 20 на 25 места, считано от 01.05.2017 г.;*

- ✓ ЦОП – гр. Смолян, бул. „България“ № 24 от 30 на 40 места, считано от 01.05.2017 г.;
- ✓ ЦОП – гр. Велико Търново, бул. „България“ № 24 от 60 на 75 места - от 01.06.2017 г.;
- ✓ ЦСРИ – с. Щръклево, обл. Русе от 20 на 25 места - от 01.01.2017 г.;
- ✓ ЦСРИ – гр. Мадан, обл. Смолян от 30 на 40 места, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) – гр. Рудозем, обл. Смолян от 20 на 25 места, считано от 01.05.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания 1 (ЦНСТДБУ) – гр. Исперих, обл. Разград от 12 на 15 места, считано от 01.10.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания 2 (ЦНСТДБУ) – гр. Исперих, обл. Разград от 12 на 15 места, считано от 01.10.2017 г.

През разглеждания период с намален капацитет са 11 социални услуги в общността, с общо **85** места, както следва:

- ✓ ЦРДУ – гр. Сливен от 22 на 15, считано от 01.05.2017 г.;
- ✓ ЦРДУ – гр. Русе от 25 на 15, считано от 01.05.2017 г.;
- ✓ ЦОП – гр. Варна от 40 на 30 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ ЦОП – гр. Димитровград от 50 на 44 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ ЦОП – гр. Асеновград от 80 на 75 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ ЦОП – гр. Нова Загора от 50 на 31 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ Преходно жилище (ПЖ) – с. Ново село от 12 на 8 места, считано от 01.03.2017 г.;
- ✓ ПЖ – гр. Исперих от 12 на 8 места, считано от 01.07.2017 г.;
- ✓ ЦСРИ – гр. Цар Калоян от 20 на 15 места;
- ✓ ЦСРИ – гр. Лозница от 30 на 20 места, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ ДЦДУ – гр. Разград от 30 на 25 места, считано от 01.08.2017 г.

Променен е вида на 12 социални услуги за деца в общността, както следва:

- ✓ Приют с капацитет 15 места - в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) – гр. Русе, с капацитет 8 места, считано от 01.05.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания (ЦНСТДМУ) - в Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания (ЦНСТДУ) – гр. Павликени, с капацитет 14 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ ЦСРИ - в ЦОП – гр. Лясковец, с капацитет 20 места - от 01.03.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания (ДЦДВХУ) - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) - гр. Исперих, с капацитет 30 места - от 01.07.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) – седмична грижа - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) – седмична грижа, с капацитет 20 места - гр. Русе, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца и младежи с умствени увреждания (ДЦДМУУ) - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) с капацитет 30 места-гр. Русе, от 01.08.2017 г.;

- ✓ Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) – седмична грижа - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) – седмична грижа с капацитет 10 места - гр. Русе, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) до 18 г. - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) с капацитет 20 места - гр. Русе, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания (ДЦДВХУ) - в Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ), с капацитет 24 места - гр. Панагюрище, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания 1 (ЦНСТДМБУ) - в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) - гр. Исперих, като паралелно е увеличен капацитета от 12 на 15 места, считано от 01.10.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания 2 (ЦНСТДМБУ) - в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) - гр. Исперих, като паралелно е увеличен капацитетът от 12 на 15 места, считано от 01.10.2017 г.;
- ✓ Приют с капацитет 15 места - в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) с капацитет 8 места – гр. Русе, считано от 01.05.2017 година.

С **промените** в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане по отношение на социалната услуга от резидентен тип Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ), са направени изменения в **25** заповеди за социалната услуга, в посока **промяна в частта наименование/целева група** - от Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ) в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ). Промяната е извършена в ЦНСТ в общините: Нова Загора, Димитровград, Панагюрище, Монтана, Разград, Пазарджик, Първомай, Сливен, Лесичово, Стражица, Русе, Средец, Елхово, Чепеларе, Лом и Раднево.

Със Заповед на изпълнителния директор на АСП е **променено местоположението на социалните услуги**, предоставяни в общността:

- ✓ ЦОП – от гр. Игнатиево, обл. Варна на адрес гр. Аксаково, ул. „М. Иванов“ № 13, обл. Варна, считано от 01.02.2017 г.;
- ✓ ЦОП – от гр. Рудозем, ул. „В. Априлов“, обл. Смолян, на адрес бул. „България“ № 13, гр. Рудозем, обл. Смолян, считано от 01.05.2017 година.

Извършена е **промяна с комплексен характер**, относно Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ) „Малката къща“ – гр. София. Променено е **местоположението** на социалната услуга, извършена е промяна в частта **наименование/целева група** – от Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ) в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) и е **увеличен капацитета** на услугата от 6 на 8 места.

През **2017 г.** са **закрити 5 социални услуги в общността, включително от резидентен тип, с общ капацитет 75 места:**

- ✓ Приют с капацитет 15 места в гр. Варна, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ Център за работа с деца на улицата (ЦРДУ), с капацитет 20 места в гр. Варна, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ Център за обществена подкрепа (ЦОП) – гр. Каварна с капацитет 15 места, считано от 01.04.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) – гр. Брацигово с капацитет 10 места, считано от 01.07.2017 г.;
- ✓ Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания (ЦНСТДМБУ) – гр. Панагюрище с капацитет 15 места, считано от 01.10.2017 година.

Към **31.12.2017 г.** на територията на страната **функционират 612 социални услуги за деца**, с общ капацитет **13 624 места**, както следва:

- ✓ **124 Центъра за обществена подкрепа**, с общ капацитет **4 950** места;
- ✓ **19 Центъра за работа с деца на улицата**, с общ капацитет **359** места;
- ✓ **18 Кризисни центъра за деца**, с общ капацитет **196** места;
- ✓ **12 Звена „Майка и бебе“**, с общ капацитет **79** места;
- ✓ **120 Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания**, с общ капацитет **1 476** места;
- ✓ **25 Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания**, с общ капацитет **295** места;
- ✓ **128 Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания**, с общ капацитет **1 730** места;
- ✓ **1 Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания** с капацитет **9** места;
- ✓ **8 Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи**, с общ капацитет **64** места;
- ✓ **74 Дневни центъра за деца и/или младежи с увреждания**, с общ капацитет **2 015** места;
- ✓ **6 Дневни центъра за деца и младежи с увреждания със седмична грижа**, с общ капацитет **133** места;
- ✓ **11 Дневни центъра за деца и пълнолетни лица с увреждания**, с общ капацитет **477** места;
- ✓ **17 Преходни жилища за деца**, с общ капацитет **138** места;
- ✓ **49 Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца**, с общ капацитет **1 703** места.

РЕФОРМА В ОБЛАСТТА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ГРИЖА ЗА ДЕЦА

Осъществяването на цялостната реформа в системата на грижа за децата и семействата стартира с приемането на Националната стратегия „Визия за

деинституционализация на децата в Република България” и Плана за действие за нейното изпълнение. В изпълнение на заложените мерки и дейности е предвидено да бъдат закрити всички 129 специализирани институции за деца (функциониращи през 2010 г.). Във визията са изведени необходимите социални услуги (резидентни и съпътстващи услуги), които да функционират на територията на всяка област, като услуги за подкрепа и превенция на изоставянето; услуги за закрила на деца, жертва на насилие (трафик); заместваща семейна грижа; специализирана резидентна грижа за малък брой деца, за които семейната грижа е невъзможна. Съгласно Националната стратегия процесът на деинституционализация на грижата за деца обхваща период от **15 години**.

През месец **октомври 2016 г.** беше приет **Актуализиран план за действие** към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в РБългария“, в който са заложили **шест основни групи мерки**, които ще бъдат стратегическата цел, при изпълнение на продължаващите действия в деинституционализация на грижата за деца **до 2025** година. Мерките са насочени към осигуряване на социални и интегрирани услуги за ранна интервенция и превенция в семейна среда; грижа в семейна среда за деца в риск, които не се отглеждат от биологичните си родители и поетапно закриване на домовете за медико-социални грижи за деца; мерки за осигуряване на социални услуги и подкрепа в общността за децата, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа и децата от тези домове, напускащи системата за грижа; за осигуряване на социални, здравни и интегрирани здравно-социални услуги за децата с увреждания; за повишаване на ефективността на системата за гарантиране на правата на децата, както и мерки за изграждане на необходимата инфраструктура за услуги за деца.

През **2017 г.** Агенцията за социално подпомагане продължи да изпълнява мерки и дейности в унисон с провежданата реформа, с цел предотвратяване на настаняванията на деца и младежи в специализирани институции и създаване на нови възможности за подкрепа в общността, чрез развиване мрежа на социалните услуги за деца и семейства. Настаняването на деца в специализирани институции се предприема като крайна мярка, която се прилага за конкретен период от време и след като са изчерпани всички други възможности, спазвайки принципите по отношение проучване на потребностите, индивидуален подход и гарантиране правата и интересите на всяко дете.

Специализираните институции за деца, които функционират на територията на страната **към 31.12.2017 г.** са **36 броя**, вкл. Домовете за медико-социални грижи за деца (ДМСГД):

❖ **20 Дома за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) от 7 до 18/20-годишна възраст**, с капацитет **499** места;

❖ **16 Дома за медико-социални грижи за деца** (ДМСГД), които институционално се управляват от Министерство на здравеопазването.

Намаляването на капацитета на специализираните институции за деца, както и прекратяване на настаняването в тях, предхожда тяхното закриване. През **2017 г.** е **намален капацитетът** на **12** Дома за деца лишени от родителска грижа - с общо **126** места.

Закритите през **2017 г.** специализирани институции са: **5 ДДЛРГ** и **1 ДМСГД**. Те са:

- ✓ ДДЛРГ - гр. Варна, с капацитет 15 места, считано от 01.01.2017;
- ✓ ДДЛРГ - с. Гурково, общ. Ботевград, с капацитет 22 места, считано от 01.01.2017 г.;
- ✓ ДДЛРГ - гр. Лом, с капацитет 15 места, считано от 01.01.2017 г.;
- ✓ ДДЛРГ - гр. Севлиево, с капацитет 12 места, считано от 01.08.2017 г.;
- ✓ ДДЛРГ - с. Доганово, общ. Елин Пелин, с капацитет 7 места, считано от 01.09.2017 г.;
- ✓ ДМСГД „Св. София“ - гр. София, считано от 01.02.2017 година.

ДИНАМИКА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

През 2017 г. отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) в страната са работили по **33 361 постъпили сигнали за деца в риск**. Анализът на данните показва, че сигналите постъпват от: деца, родители, граждани, други институции, както и от Националната телефонна линия за деца 116 111.

❖ Случаи на превенция на изоставянето:

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до 31.12.2017 г., са общо **3 186**. Успешно приключилите случаи по превенция на изоставянето през 2017 г. са **2 185**.

За **2016 г.** са отворени **4 268** нови случая по превенция на изоставянето. Успешно приключилите случаи по превенция на изоставянето са **2 915**.

❖ Случаи по реинтеграция:

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до 31.12.2017 г., са общо **1 173**. Успешно приключилите случаи по реинтеграция през 2017 г. са **644**.

Новите случаи по реинтеграция, открити през **2016 г.** са **1 424**. Броят на успешно приключилите случаи по реинтеграция е **990**.

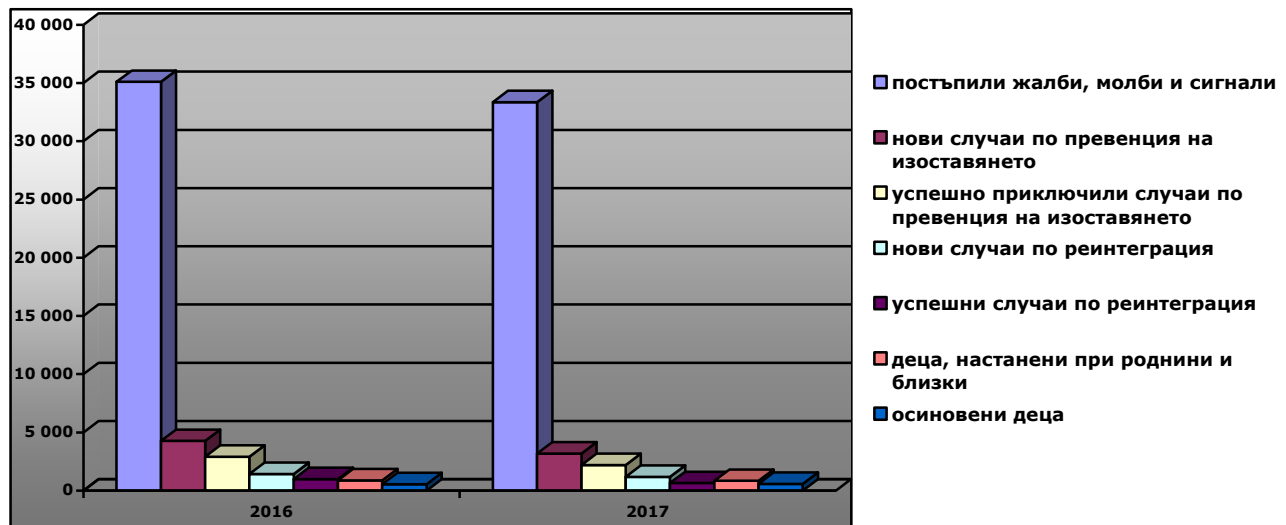
По-голямата част от случаите по превенция и реинтеграция в биологичното семейство са успешно реализиран процес. За неуспешните случаи причините са комплексни: занижен родителски капацитет; многодетно семейство; липса на образование; нисък социален статус; нежелание да бъдат изпълнявани родителските функции и отговорности; липса на готовност за съдействие и сътрудничество с институциите; други.

Служителите от ОЗД полагат целенасочени усилия в работата си по превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство.

❖ Деца, настанени в семейство на роднини или близки:

През **2017 г.** в семейство на роднини или близки са настанени **838 деца**. Общият брой на децата, пребиваващи в семейството на роднини или близки **към 31.12.2017 г.** е **5 273**. През **2016 г.** в семействата на роднини и близки са били настанени **886** деца.

Полагат се усилия и се търсят ефективни методи за отглеждане на детето от биологичните родители, чрез предоставяне на финансова подкрепа, насочване към социални услуги, съдействие и подкрепа в семейна среда; партньорство на социалните работници от ОЗД с доставчици на социални услуги и институции, ангажирани с дейности по закрила на детето.

❖ Осиновяване:

Предвид, че осиновяването е една от основните алтернативи за осигуряване на постоянна семейна среда за деца, лишени от родителска грижа, усилията на АСП и териториалните ѝ поделения са насочени към предоставяне на комплексна подкрепа, съобразно специфичните потребности на децата. ОЗД към ДСП работи с кандидат-осиновители като приема техните заявления, извършва проучване, насочва за обучение и дава мотивирано предложение за вписването им в Регистъра на кандидат-осиновители. При допускане на осиновяване на дете, ДСП извършва наблюдение на детето за срок от две години от датата на осиновяването. При необходимост, семейството и детето могат да бъдат насочени и към подходящи социални услуги за оказване на подкрепа и консултиране по въпроси, свързани с отглеждането или възпитанието на детето, осигуряване на негови специфични потребности. Насочването и ползването на социални услуги може да се осъществява не само в следосиновителния период на наблюдение, но и след това при изразена необходимост и/или заявено желание от семейството. Във всеки етап от осиновителната процедура, свързан с подготовка, кандидатстване, оценка, обучение, процедура по осиновяване, следосиновително наблюдение и др., семействата и децата получават подкрепа от различни специалисти.

Броят на **кандидат-осиновителите**, вписани в регистъра – общо за страната **към 31.12.2017 г.**, е **1 486**. Броят на **децата**, вписани в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване към 31.12.2017 г. е **2 127** (от тях **1 080** здрави и **1 047** с увреждане).

Общият брой на национално осиновените деца, с влязло в сила съдебно решение, през **2017 г.** е **578**. През **2016 г.** са осиновени **555** деца с местоживееене в страната.

В Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване има раздел „Специални мерки за осиновяване на дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години“. С него се дава възможност да се предприемат необходимите действия спрямо деца, за които в 6-месечния срок от вписването им в регистъра за деца, Съветът по осиновяване (към всяко РДСП), не е определил подходящ осиновяващ или никой от определените, не по-малко от трима осиновяващи, не е подал молба за осиновяване на конкретното дете, или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ за детето.

❖ Приемна грижа

Приемната грижа е от изключително значение за децата в риск, поради което в резултат от съвместните усилия на държавни институции, местната власт в качеството им на доставчици и неправителствения сектор се отбелязва тенденция на напредък в развитието на приемната грижа в цялата страна, което дава възможност все повече деца да се отглеждат в среда близка до семейната. С приоритет се настаняват деца от 0 до 3 г., деца със специални потребности, деца, за които в хода на оценката на потребности е направен извод, че е подходящо да бъде настанено в приемно семейство. Приемната грижа цели да осигури временна грижа за деца в риск, като целта е децата да бъдат отглеждани в условията на сигурна, подкрепяща и стимулираща семейна среда. Целите на приемната грижа като социална услуга и мярка за закрила са: да осигури за определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за дете в риск, която да допринесе за неговото пълноценно развитие; превенция на институционализацията и осигуряване на подкрепа за биологичните родители в кризисни ситуации; подготовка на деца за реинтеграция в биологичното им семейство или осиновяване.

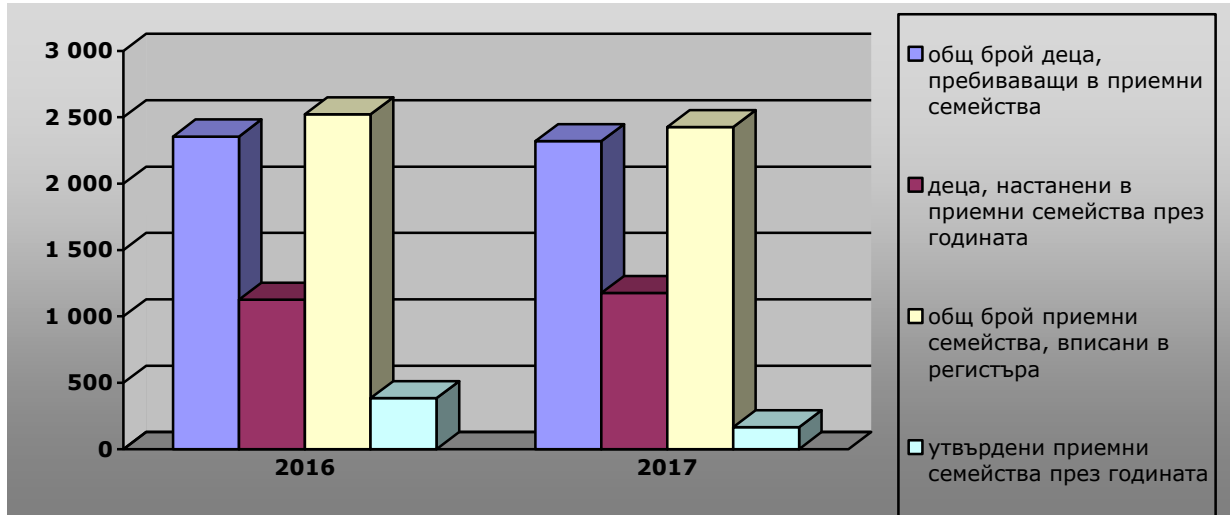
Приемната грижа е част от процеса на деинституционализация в България и се съчетава с услуги и подкрепа към семействата и децата.

Общият брой на децата, настанени в приемни семейства и пребиваващи в семействата **към 31.12.2017 г.** е **2 320**, от които **7** са настанени в доброволни приемни семейства и **2 313** в професионални приемни семейства. През **2017 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства са **1 179**.

Към 31.12.2017 г. в Регистъра на утвърдените приемни семейства са вписани **2 426** семейства (от които **22** доброволни и **2 404** професионални). От 01.01.2017 г. до 31.12.2017

г. са утвърдени **165 нови** приемни семейства (от които **2** са доброволни и **163** професионални).

През **2016 г.** са утвърдени **383** приемни семейства, от които **9** са доброволни и **374** професионални. Към 31.12.2016 г. в Регистъра на утвърдените приемни семейства са били вписани **2 552** семейства, от които **41** доброволни и **2 511** професионални.

С цел оптимизиране работата на отделите „Закрила на детето“ по случаи на **деца, които извършват просия и деца на улицата**, през 2012 г. от Агенция за социално подпомагане е изпратено указателно писмо (№ 9103/40/03.09.2012 г., в допълнение на писма с № 9100-182/26.07.2006 г., № 9100-38/29.01.2007 г. и № 9100-205/05.08.2010 г.), за организиране процеса за извършване на регулярни обходи в териториалния обхват на всяка дирекция „Социално подпомагане“, с цел идентифициране на деца на улицата и деца, извършващи просия. От септември 2010 г. към Дирекция „Социално подпомагане“ - Младост, в София е създадено и функционира Специализирано звено за мобилна работа с деца на улицата, което е с 24-часов режим на работа.

По данни на териториалните структури на АСП, обобщената информация за периода **01.01.2017 г. - 31.12.2017 г.** в страната са проведени общо **4 268 акции за установяване на просещи деца**. По регистрираните случаи на деца, извършващи просия са предприети мерки за закрила.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвличане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въвличени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

Децата жертва на трафик са деца в риск и спрямо тях се предприема мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето, с цел осигуряване правото на детето да живее в сигурна и защитена среда, предотвратяване на последиците от трафикирането и възможността от повторно въвличане в трафик. За всеки случай на дете, жертва на трафик се

иницира социално проучване. Важен момент в работата на социалните работници е адекватната оценка на потребностите на детето, жертва на трафик или непридружено дете, както и оценката на риска и мерките за безопасност, които се предприемат спрямо него.

В Агенция за социално подпомагане се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

През **2017 г.** за наблюдаваните от ОЗД деца-жертви на трафик в АСП е налична следната информация:

- първо тримесечие на 2017 г. - наблюдавани са **19** деца;
- второ тримесечие на 2017 г. - наблюдавани са **16** деца;
- трето тримесечие на 2017 г. - наблюдавани са **15** деца;
- четвърто тримесечие на 2017 г. – наблюдавани са **10** деца.

ПРОГРАМА „ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО ЧРЕЗ ПРЕХОД ОТ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ГРИЖИ КЪМ АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ В СЕМЕЙНА СРЕДА”

Целта на Програмата е оказване на финансова подкрепа на семействата и е в съответствие и изпълнение на принципите за закрила - отглеждане на децата в семейна среда. Финансовата подкрепа е част от работата по превенция на изоставянето, реинтеграция, настаняване на деца в семейства на роднини или близки, настаняване в приемни семейства.

Изплатената сума за помощи по закрила на детето за **2017 г. е 7 100 590 лв. за 3 631 средномесечен брой случаи.** За възнаграждения и осигурителни вноски на професионални приемни семейства са **изплатени 1 357 817 лв. на 155 средномесечен бр.** професионални приемни родители.

Данните, които се отнасят за децата, настанени в приемни семейства и за самите приемни родители отразяват финансовата подкрепа, осигурена с бюджетни средства (от доставчик на социалната услуга дирекция „Социално подпомагане“). Не са включени изплатените средства за помощи и добавки за деца (средномесечен брой случаи) и/или за заплати и осигурителни вноски на средномесечен брой професионални приемни родители, за които доставчик на социалната услуга „приемна грижа“ са общините-партньори на АСП по проект „Приеми ме 2015“ (в изпълнение от 01.12.2015 г. към момента).

**Проект „ПРИЕМИ МЕ 2015“ по ОП РЧР 2014-2020 г. –
процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“**

Проект „Приеми ме 2015“ се изпълнява от прекия бенефициент – АСП. Стартира на 01.12.2015 г., а социалната услуга „приемна грижа“ - от 01.01.2016 г., в партньорство с 82 общини; след 01.11.2016 г. – с нови общини-партньори, като към края на 2017 г. те са общо 154 от 28-те области на страната. Дейностите по проекта са насочени към усъвършенстване и разширяване обхвата на услугата „приемна грижа“ и съдържа иновативен елемент по отношение на подкрепата в посока развитие на „специализирана приемна грижа“, както и с мерките, насочени към повишаване на качеството на приемната грижа чрез осъществяване на мониторинг.

Цялостният обхват по предоставянето на социалната услуга „приемна грижа“ във всяка област се осъществява от **областен екип по приемна грижа** (ОЕПГ). Утвърдената продължителност на проекта беше до 31 март 2018 г. (**28 месеца**), а стойността на безвъзмездната финансова помощ - **51 600 000 лева**. С Решение № 6 от Девето редовно заседание на Комитета за наблюдение на ОП РЧР на 21.11.2017 г. бяха одобрени предложените **промени** и критерии за избор на операция „Приеми ме 2015“. Общата продължителност на проекта от 28 месеца става **61 месеца - до 31.12.2020 г.**, а стойността на безвъзмездната финансова помощ - **136 404 000 лева**.

Целта на проекта е да се усъвършенства модела на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ и разшири обхвата ѝ в страната, както и по отношение на целевите групи.

С оглед гарантиране постигане на целите към проекта е сформиран **Консултативен експертен съвет** (КЕС), в който са включени представители МТСП, ДАЗД, АСП, НСОРБ и НПО (УНИЦЕФ България, Национална мрежа за децата и Национална асоциация по приемна грижа). В изпълнение на заложените в проекта преки ангажименти КЕС, със съдействието на Националния екип за организация и управление, през предходната 2016 г. изготви анализ на потребностите от развиването на приемна грижа на общинско, областно и национално ниво, като използва данни от извършено изследване по предварително зададени критерии. На база изготвения анализ КЕС разработи едногодишен **План за развитие на приемната грижа в страната (2016/2017 г.)** - Плана. В изпълнение на Плана от 01.11.2016 г. се въведе новия организационен областен модел на предоставяне на услугата, включиха се нови общини-партньори (входът за участие в проекта е отворен), продължи планирането на обхвата и повишаване качеството на услугата на регионално ниво. Проектът наблюдава цялостното развитие на приемната грижа в страната.

През 2017 г. бяха постигнати следните резултати:

❖ С цел **регулиране броя на приемните семейства** по общини/региони, съобразно установените потребности и за **актуализиране на Плана за периода 2017-2018 г.** се извърши целево планиране по места. Регионалните дирекции за социално подпомагане

съвместно с областните екипи по приемна грижа, осъществиха преглед на актуалното състояние на регистъра на утвърдените приемни семейства, с акцент незаетите приемни семейства, както и на децата - потенциални потребители на услугата. Обобщените предложения на 28-те области определиха параметрите за развитие на приемната грижа във всяка област и община - необходимият брой приемни семейства през 2018 г. (в т.ч. допълнителен брой приемни семейства за конкретни профили деца). През 2017 г. по места стартираха кампании за набиране на планирания брой нови приемни семейства за конкретен профил деца, както и дейности по промяна на профила на утвърдени приемни семейства, съобразно нуждите на общината/областта.

❖ През 2017 г. всички 28 областни екипи по приемна грижа преминаха **базисно обучение**, в което бяха включени и социални работници от отделите „Закрила на детето“ при ДСП и експерти от РДСП - по одобрена от КЕС Програма, специално разработена и отпечатана за нуждите на проекта от УНИЦЕФ – България и експерти от Национална мрежа за децата.

❖ По сключените от областните градове (в т.ч. Ботевград) договори с НПО или физическо лице се проведеха планираните в годишен порядък: **специализирани обучения** на ОЕПГ, както и **групова и индивидуална супервизия** на членовете на екипите, **професионална индивидуална супервизия на приемни семейства** с доставчик община.

❖ Въведена е двустепенна система за мониторинг върху резултатите от предоставянето на услугата чрез **ежемесечен преглед на информационни карти за всяко настанено дете и обобщен доклад**; изготвяне на **тримесечни аналитични доклади** за резултатите от прегледа на информационните карти и осъществяване **мониторинг на място**. При посещенията в областните градове се организират **работни междуинституционални срещи** с участието на служители от ОЕПГ, РДСП и ДСП/ОЗД, а при необходимост – и в други общини-партньори.

❖ **Подобрено е взаимодействието** между отделите „Закрила на детето“ и областните екипи по приемна грижа чрез провеждане на целеви срещи и указания за целесъобразното му осъществяване.

❖ През 2017 г. се проведеха **2 информационни работни срещи по проекта** (м. май и м. октомври), с участието на членове на екипите за управление и предоставяне на услугата на местно ниво, от РДСП - директори и експерти по закрита на детето.

❖ **Броят на децата**, потребители на социалната услуга с доставчици общини през **24-те месеца на услугата** (01.01.2016-31.12.2017), е **3 908** (с натрупване).

❖ **Към 31.12.2017** г. в проекта са включени **154** общини-партньори, в които са регистрирани **2 194 приемни семейства** - ПС (в т.ч. 9 доброволни), като **1 695** от тях обгрижват **2 056** деца.

❖ Изпълнението на индикаторите по проекта се осъществява чрез двустепенна система за мониторинг – **месечно наблюдение на постигнатите резултати, в т.ч. изготвяне на анализ; периодичен мониторинг чрез посещение на място** за преглед на постигнатото и

методическа помощ по организацията и управлението на проектните дейности на областно ниво. В резултат на ежемесечния мониторинг и с допълнително проучване чрез екипите по места и РДСП, през 2017 г. са изготвени и:

- **Анализ** по развитието на социалната услуга „приемна грижа“ в страната към 31.12.2016 г., в т.ч. приемни семейства с доставчик общини-партньори по проект „Приеми ме 2015“ и/или доставчик териториалната дирекция „Социално подпомагане“;

- **Анализ** относно децата, потребители на социалната услуга „приемна грижа“ в страната към 31.03.2017 г.;

- **Анализ** на изпълнението на Плана за развитие на услугата „приемна грижа“ в страната (2016-2017 г.) - резултати от прилагането на областния модел на предоставяне на приемната грижа чрез ОЕПГ.

❖ В периода февруари – декември 2017 г. са осъществени **посещения на място** от ръководителя и членове на Националния екип по организация и управление (в т.ч. периодичен мониторинг, работа по конкретни казуси, междуинституционални срещи), в: Търговище (2 пъти), Видин, Монтана, Лом, Смолян, Златоград, Стара Загора, Перник (3 пъти), Варна, Шумен, Враца, Габрово, Трявна, Сливен (2 пъти), Ямбол, Кърджали, Кюстендил, Свиленград, Силистра, Плевен, Червен бряг, с. Глава (общ. Червен бряг), Благоевград, Пазарджик, Пловдив.

❖ От началото на проекта към края на 2017 г. в Управляващия орган са внесени общо осем междинни искания за плащане (за извършените разходи в периода от 01.12.2015 г. до 30.09.2017 г., вкл.), като общо **верифицираната сума** е в размер на 35 590 098,86 лева.

Приоритет № 1.4.:

- *Да се създадат условия за повишаване качеството на социалните услуги в специализираните институции и социалните услуги в общността и осигуряване достъпност на социалните услуги;*
- *Създаване на условия за повишаване качеството на социалните услуги в специализираните институции и социалните услуги в общността и осигуряване достъпност на социалните услуги.*
- Разширяване мрежата на социални услуги;
- Създаване на условия за добра междуинституционална координация и повишаване нивото на компетентност на специалистите, ангажирани със социалните услуги;
- Предприемане на мерки за актуализиране стандартите за социалните услуги;
- Разработване на вътрешни актове, подпомагащи дейностите по предоставянето на социалните услуги;
- Разширяване достъпа до качествени социални услуги в общността;
- Създаване на условия за разширяване достъпа до социалната услуга „Личен асистент“ по НП АХУ;
- Реформиране на специализираните институции;
- Мониторинг и анализ на състоянието на социалните услуги.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА, ДЕЛЕГИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ

Към **31.12.2017 г.** на територията на страната функционират **669 социални услуги за пълнолетни лица**, като държавно делегирана дейност.

През **2017 г.** са издадени заповеди за откриване на **нови 23 социални услуги** в общността, в т.ч. и от резидентен тип, с общ капацитет **397 места**, **1** специализирана институция с капацитет **80** места:

1. Социални услуги от резидентен тип – 14 бр. с общ капацитет 170 места:

→ **11 Центъра за настаняване от семеен тип (ЦНСТ)**, с общ капацитет **150** места, в т.ч.:

- ✓ **3 ЦНСТ за пълнолетни лица с психични разстройства**, с общ капацитет **42** места;
- ✓ **2 ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост**, с капацитет **25** места;
- ✓ **1 ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания**, с капацитет **8** места;
- ✓ **5 ЦНСТ за пълнолетни лица с деменция**, с общ капацитет **75** места.

→ **3 Защитени жилища за лица с психични разстройства**, с общ капацитет **20** места;

2. Социални услуги в общността – 9 бр.

→ **2 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания**, с капацитет **27** места;

→ **7 Центъра за социална рехабилитация и интеграция**, с общ капацитет **200** места.

3. Специализирани институции – 1 бр.

→ **Дом за стари хора** – капацитет **80** места

4. Издадените заповеди за **увеличаване на капацитета** са за **4 социални услуги** в общността, в т.ч. и от резидентен тип - с общо **23** места, от които:

- ✓ **1 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания** - с **10** места;
- ✓ **2 Център за социална рехабилитация и интеграция** - с **10** места;
- ✓ **1 ЦНСТ за пълнолетни лица с психични разстройства** - с **3** места.

5. През годината са издадени заповеди за **намаляване на капацитета** на **13 социални услуги** - с общо **125** места, от които:

- ✓ **3 Защитени жилища за лица с психични разстройства** – с **6** места;
- ✓ **1 Наблюдавано жилище** - с **3** места;
- ✓ **2 Дневни центъра за стари хора** - с **24** места.
- ✓ **1 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания** - **10** места;
- ✓ **1 Дом за пълнолетни лица с физически увреждания** - с **14** места.
- ✓ **1 Дом за стари хора** - с **8** места.
- ✓ **1 Център за социална рехабилитация и интеграция** – с **18** места
- ✓ **2 Дома за пълнолетни лица с умствена изостаналост** – с **34** места
- ✓ **1 Дом за пълнолетни лица с психични разстройства** – с **8** места

През **2017 г.** не са провеждани действия по реформиране на специализирани институции за стари хора и пълнолетни лица с увреждания, делегирани от държавата

дейности, тъй като все още **не е приет** План за деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания 2016-2020 година.

6. През отчетната година са издадени заповеди за **закриване на 5** социални услуги в общността, в т.ч. и от резидентен тип, с общ капацитет **80** места, както следва:

- ✓ **2 Наблюдавани жилища**, с общ капацитет **10** места;
- ✓ **2 Преходни жилища**, с капацитет **20** места;
- ✓ **1 Социален учебно-професионален център – 50** места.

7. Общият брой на издадените заповеди през 2017 г. е 179, от които:

- **159 бр.** са за откриване, закриване, промяна на адреса, капацитета или вида на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица;
- **18 бр.** – за отказ за откриване и промяна на капацитета на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица.
- **2 бр.** – за преустановяване на настаняването в социални услуги.

По всички постъпили предложения от РДСП са изготвени **становища** до изпълнителния директор на АСП за разкриване/закриване/намаляване/увеличаване капацитета на социални услуги или за преустановяване на настаняването. По изготвените заповеди, които се обжалват пред министъра на труда и социалната политика, са изготвени становища.

През **2017** г. са постъпили **1 720** преписки, свързани с предоставянето на социални услуги за стари и възрастни хора с увреждания. Изготвени са **758** писма до организации и граждани.

Указания и методически ръководства по предоставянето на социални услуги в специализираните институции и в общността

Основно предизвикателство през отчетната година бяха направените **промени** в Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане. Във връзка с промените в законодателство бяха разработени, утвърдени и публикувани в електронната страница на АСП **Методическо ръководство за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа и индивидуален план за подкрепа и ползване на социални услуги – държавно делегирана дейност**. В тази връзка бяха разработени и утвърдени формуляри за работа, свързани с ползването на социални услуги от пълнолетни лица.

С цел уеднаквяване на практиката, подобряване на организацията и предоставяне на социални услуги за пълнолетни лица АСП е изготвила **8 бр. указателни писма** до териториалните си структури и доставчици на социални услуги, делегирани от държавата дейности, относно:

- Осъществяване на мониторинг по предоставяне на социалната услуга „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“;

- Предприемане на мерки във връзка със зачестили сигнали в медиите, относно възникнали инциденти с бездомни лица и самотно живеещи възрастни хора предвид усложнената зимна обстановка;
- Промени в ППЗСП, които влизат в сила от 01.01.2018 г., съгласно Постановление № 34 от 16.02. 2017 г.;
- Разширяване на целевата група на ДПЛФУ /Военноинвалиден дом/- гр. Баня;
- Изменение на чл. 16б, ал. 1 от Закона за социално подпомагане, относно настаняване в специализирани институции на пълнолетни лица, поставени под пълно запрещение.

Във връзка с процедурите на подбор на проектните предложения за изграждане или предоставяне на социални услуги, финансирани чрез Фонд „Социална закрила“ (ФСЗ) и Проект „Красива България“, АСП е изразила **114 становища**, от които **87** ФСЗ и **27** по проект „Красива България.

Изразени са **100** експертни **становища**, от които **90** за откриване, закриване, промяна на вида, местоположението и капацитета на социални услуги държавно делегирана дейност и **10** други становища, относно:

- ◆ Кандидатстване на община Тополовград с проект „Предоставяне на здравни грижи и социални услуги на уязвими общности в областта BG-GRCB“ по Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014-2020;
- ◆ Предложение за безвъзмездно прехвърляне на собственост върху недвижим имот, представляващ „Социален учебно-професионален център (СУПЦ) – с. Бата, общ. Поморие, обл. Бургас“, състоящ се от терен с площ от 45 072 кв. м и сгради, подробно описани в АЧДС № 1237/15.03.2000, в управление на Министерство на труда и социалната политика, на община Поморие по реда на чл. 54 от Закона за държавната собственост (ЗДС);
- ◆ Становище до Институт за социални дейности и практики, относно изготвени документи по проект „Правосъдие, приятел на детето – обучение на професионалисти за по-добро взаимодействие“.
- ◆ Становища до НКБТХ, относно съгласуване на Проект на Решение на МС за приемане на Националната стратегия за борба с трафика на хора 2017-2021 г. и Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите 2017 г.;
- ◆ Становище до МТСП за финансиране на сграда на ДПЛСН – гр. Пирдоп;
- ◆ Становище по Проект на Доклад за критериите, условията и механизмите за преминаване към прилагане на амбулаторно лечение на туберкулоза;
- ◆ Становище, относно прилагане на Наредба № 49 от 18.10.2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи, издадена от министъра на здравеопазването;
- ◆ Становище, относно предложения за промени в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;

- ◆ Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №12 от 2016 г. за прилагане на подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020;
- ◆ Становище до Комисията по труда, социалната и демографската политика към 44-то Народно събрание на Република България във връзка със законопроект за възрастните хора;
- ◆ Становище до МТСП, относно необходими социални услуги в община Раковски, които да бъдат финансирани по ОП "Развитие на човешките ресурси" (ОП РЧР) 2014-2020.

РЕГИСТЪР НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Към 31.12.2017 г. в Регистъра на доставчиците на социални услуги **са вписани и активни 860 доставчици с издадени 1 893 удостоверения за различни видове социални услуги.** Напълно са заличени от регистъра 48 доставчика с 80 удостоверения за различни видове социални услуги.

Подадени са **434 заявления** от физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица, *от които* **254** за вписване в Регистъра, **64** за промяна в обстоятелствата, **116** за прекратяване на регистрацията и **1** молба за оттегляне на подадени документи за регистрация.

През отчетния период на **309 физически и юридически лица са издадени 376 удостоверения** за предоставяне на социални услуги, от които: **292** за нови социални услуги; **52** преиздадени удостоверения, поради промяна в обстоятелствата; **31** за подновена регистрация; **1** дубликат на удостоверение.

На **26** от физическите и юридическите лица, кандидатстващи за вписване в Регистъра на АСП, с писмо е била поискана **допълнителна информация** на основание чл. 18в, ал. 2 от ЗСП. На **106** доставчика издадените удостоверения за регистрация са били изпратени по пощата с писмо, с обратна разписка, поради изрично тяхно волеизявление.

Съгласно разпоредбите на чл. 18в, ал. 1 и 10 и чл. 18д, ал. 2 от ЗСП са издадени общо **503 заповеди**, от които: **254** за вписване в регистъра; **9** за отказ от вписване; **191** за заличаване от регистъра; **42** за промяна в обстоятелствата; **6** за отмяна на заповеди; **1** за поправка на заповед.

В резултат на издадените заповеди от Регистъра са **заличени 189 удостоверения** за предоставяне на социални услуги на **142 доставчика**, с основен мотив за заличаване – изтекъл срок на валидност на лиценз от ДАЗД и преустановяване на дейността. Всички заповеди за заличаване от регистъра са изпратени в законоустановения срок на доставчиците.

През **2017 г.** в АСП са **постъпили отчети от 554 доставчика за 1 515 социални услуги.** Информацията от тях е отразена в електронната система на Регистъра. Не са

предоставили отчети **379** доставчика, като основна част от тях са новорегистрирани доставчици.

В графиката е проследен процеса на регистриране на доставчици на социални услуги в сравнителен план с предходните две години.

За отчетния период във връзка с Регистъра са проведени общо **1 757 консултации** на кандидат-доставчици и доставчици на социални услуги, от които: **1 622** по телефона, **80** в приемната на АСП и **55** по електронна поща. Най-често задаваните въпроси са свързани с процедурата по регистриране: необходими документи за кандидатстване, описание на услугата, методики, изискана допълнителна информация, отчетността на доставчиците, както и справки от ИИС на регистъра.

Във връзка с постъпили в АСП общо **108 писмени запитвания** от институции, съдебни разпореждания, жалби и сигнали от граждани, относно вписани в регистъра доставчици, са изготвени: **45** отговори на писма, към които са приложени целеви справки и информация; **50** становища; **13** предложения за проверка от Инспектората на АСП.

Стратегическа цел № 2: Да се създадат условия за осигуряване на равни възможности за пълноценен живот на хората с увреждания.

Приоритет № 2.1.:

- Да се създадат условия за насърчаване на равните възможности на хората с увреждания и недопускане на дискриминация;
- Подобряване на междуинституционалната координация;
- Финансова подкрепа – отпускане на месечни добавки за социална интеграция и целеви помощи;
- Повишаване нивото на компетентост на социалните работници, по отношение работата с лица с увреждания;
- Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, относно интеграцията на хората с увреждания.

ПРОГРАМА „ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ“

Законът за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ), както и Правилникът за неговото прилагане (ППЗИХУ), имат за цел да създадат гаранции и стимули за интеграция и равнопоставеност на хората със специфични възможности. Законът очертава параметрите на социално-икономическата защита за хората с трайни увреждания.

Месечни добавки за социална интеграция

През **2017 г.** по реда на ППЗИХУ е оказана подкрепа на **500 016 средномесечен брой лица**, в т.ч. **10 705 деца с увреждания**. Поради спецификата на отчитане изплащането на отпускните месечни добавки за социална интеграция по реда на чл. 42 от ЗИХУ – месеца, следващ месеца на отпускане, до 28.02.2017 г. на 10 705 средномесечен брой деца с трайни увреждания е изплатена месечната добавка. За отпускните месечни добавки за социална интеграция са изплатени **131 574 548 лева**.

През **2016 г.** по реда на ППЗИХУ е оказана подкрепа на **524 459 средномесечен брой лица**, в т. ч. **21 574 деца с увреждания**. За отпускните месечни добавки за социална интеграция са изплатени **139 549 891 лева**.

Съобразно вида на добавката за социална интеграция на хора с увреждания през 2017 г. (в т.ч. съпоставка с 2016 г.), са подпомогнати следния брой лица:

Месечни добавки за социална интеграция	Средномесечен брой лица за 2017 г.	Средномесечен брой лица за 2016 г.
Средномесечен брой лица	500 016	524 459
в т.ч. деца	10 705	21 574
1. Месечна добавка за социална интеграция за транспортни услуги	499 932	523 999
2. Месечна добавка за ползване на информационни и телекомуникационни услуги	74 514	87 229
3. Месечна добавка за обучение	97	381
4. Месечна добавка за диетично хранене и лекарства	403 535	408 555
5. Месечна добавка за достъпна информация	109 564	127 985
6. Месечна добавка - наем на общинско жилище	974	999
7. Добавка за балнеолечение – общ брой	5 733	6 740
8. За преустройство на жилище – общ брой	0	2
9. За покупка и приспособяване на МПС - чл. 48, общ брой	3	4

През 2017 г. е налице **намаление** в средномесечния брой на лицата, на които е оказана подкрепа, а изплатените средства са **с 7 975 343 лв. по-малко** (или с **0,78%**).

С обнародването на Закона за държавния бюджет на Р България за 2017 г. (ЗДБРБ-2017) в ДВ, бр. 98 от 09.12.2016 г. са направени **допълнения** и **изменения** в Закона за интеграция на хората с увреждания, в сила **от 01.01.2017** година.

Промените са свързани с правото на отпускане на месечна добавка за социална интеграция на деца с трайни увреждания. Съгласно измененията в чл. 13, ал. 1, т. 3 от ЗИХУ,

при изготвяне на социални оценки консултативните комисии към ДСП следва да дават мотивирано предложение за отпускане на месечна добавка за социална интеграция **само на лицата** с увреждания над 18-годишна възраст, при наличие на нормативно основание за отпускането ѝ. С измененията в чл. 42 от ЗИХУ се регламентира правото на месечна добавка за социална интеграция само на хора с трайни увреждания над 18-годишна възраст.

Съгласно чл. 42в от ЗИХУ, лицата с трайни увреждания от 18 до 20-годишна възраст имат право на добавката по чл. 42, в случай, че за тях не се получава месечна помощ по чл. 8д от ЗСПД.

С Решение № 10 749 на ВАС на РБ, бр. 26 от **2016** г., е променен текста на чл. 28, ал. 1 от ППЗИХУ, с което отпада изискването за изплащане на добавката за балнеолечение или рехабилитационни услуги, ако са извършени в обекти, отговарящи на стандартите по Наредба № 30 от 2004 г. за утвърждаване на медицински стандарт „Физикална и рехабилитационна медицина“.

Със Заповед № РД01-363/13.06.**2016** г. на министъра на труда и социалната политика е изменен текста на т.3.3 от Методиката за определяне на индивидуалните потребности на хората с трайни увреждания за отпускане на месечна добавка за социална интеграция за обучение, утвърдена със Заповед № РД01-230/14.03.2011 г., като отпадна условието добавката по чл. 27 от ППЗИХУ да се изплаща, ако обучението е във връзка със здравословния проблем на хората с увреждания, т.е. обучението да е с цел придобиване на специфични знания и умения за компенсирание на увреждането.

Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия (ПСПС и/или МИ)

За **2017** г. на **10 476** средномесечен брой лица са изплатени **52 346 150** лв. за помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия (ПСПС и/или МИ). За **2016** г. са изплатени **50 587 221** лв. за **10 101** средномесечен брой лица. През отчетната година е налице **увеличение** на изплатените средства с 3,4% и **увеличение** на средномесечния брой лица с 3,6 процента.

Характерно за тази целева група е, че нуждата от помощни средства се установява освен от ТЕЛК и от ЛКК, т.е. не е задължително лицата да са освидетелствани от ТЕЛК. Това е **предпоставка за увеличение** на хората, които получават ПСПС и/или МИ в следващите години.

Целеви помощи за преустройство на жилище и покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство

През **2017** г. **3** лица с **увреждания** са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично **моторно превозно средство**, а с целева помощ за **преустройство на жилище** няма подпомагани лица с **увреждания**.

През **2016** г. **3** лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство; с целева помощ за преустройство на жилище - **едно** лице.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ВИНЕТНИ ТАКСИ ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИТЕ ПЪТИЩА

В съответствие с разпоредбата на чл. 10в от Закона за пътищата, лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лицата или семействата, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се освобождават от заплащане на винетна такса за един лек автомобил – тяхна собственост или съпругеска имуществена общност, с обем на двигателя до 2 000 куб. см. и мощност до 117,64 kW (160 к.с.) по ред, определен с Наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на труда и социалната политика.

До 31.12.2017 г. чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са предоставени **218 835** безплатни годишни винетни стикери, като за 2016 г. техният брой е бил 210 108. Налице **увеличение** в броя на предоставени безплатни годишни винетни стикери - с **8 727** (или с **4%**).

С цел уеднаквяване на практиката през **2017 г.** в областта на интеграцията на хората с увреждания са изготвени **11** указателни писма по прилагане на нормативната уредба, регламентиращи социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания и **12** методически указания по конкретни въпроси до териториалните структури. Изготвени са **513** преписки, свързани със социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **8** становища, доклади и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, касаеща социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; изпълнени са **170** други поставени задачи; извършени са **5** консултации в Приемната на МТСП и **777** консултации по телефон; изготвени са **61** становища по Констативни протоколи и доклади от извършени проверки в РДСП и ДСП от Инспектората на АСП и МТСП, и **2** становища по одитни доклади от извършени проверки от дирекция „Вътрешен одит“.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ № 137 от 05.07.2017 г.

Във връзка с приключване на проектните дейности по процедура BG05M9OP001-2.002 „Независим живот“, изпълнявани от общините, които осигуриха подобряване качеството на живот и на достъпа до услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности, включително и здравни - на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване, с Постановление на Министерския съвет № 137 от 05.07.2017 г. бяха

увеличени утвърдените разходи по „Политика в областта на хората с увреждания“, бюджетна програма „Интеграция на хората с увреждания“ - **с 15 700 000 лева**.

В изпълнение на Постановлението **АСП трансферира средствата до 156 общини** въз основа на подписани двустранни споразумения за предоставяне на социалните услуги **„личен асистент“, „социален асистент“ и „домашен помощник“** на потребителите, за които е извършена социална оценка по правилата на операция „Независим живот“, финансирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г., и след приключване на финансирането по програмата.

От месец юли 2017 г. до края на годината от услугите в домашна среда се възползваха общо **13 520 потребители**, в това число от „личен асистент“ - **7 635**; от „социален асистент“ – **1 712** и от „домашен помощник“ – **4 258**. Общият брой на наетите за предоставяне на услугите е **9 521 лица**.

На национално ниво изпълнението на Постановлението се администрира от Централно управление на АСП, на местно – от съответните общински администрации.

Предоставяне на административни услуги, координация на териториалните поделения и други дейности

През **2017 г.** са разгледани **2 204** писма, жалби и запитвания от граждани и институции.

Утвърдени са нови Правила за администриране на дейностите по отпускане, начисляване, изплащане, възстановяване на социални плащания, предоставяне на социални услуги и предприемане на мерки и дейности по закрила на детето.

С оглед обезпечаване администрирането на цялостната дейност на териториалните структури са изготвени указателни писма, свързани с поддържане на регистри за договорите на АСП и упълномощителните актове; осъществяване на организационно-методическа помощ и контрол от РДСП върху дейността на ДСП; провеждане на работни срещи; предоставяне на социални услуги в домашна среда през 2018 г. във връзка с изпълнение на Закона за държавния бюджет на Р България.

Участие в работни групи със заповед на министъра на труда и социалната политика (Дирекция МСПЕИ, ЦУ)

Междуведомствена група за промяна на Наредба № РД-07-1 от 2016 г. за реда и условията за определяне на целевите групи по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ДВ, бр. 29 от 2016 г.).

Стратегическа цел № 3: Ефективно управление на миграционните процеси, вкл. свободното движение на работници в ЕС, в съответствие с достиженията на правото на ЕС чрез.

Приоритет № 3.1.:

- Да се повиши ефективността при осъществяваната дейност по реализиране обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Република България, в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС. Създаване на условия по прилагането на Регламент № 883/2004 г. за координация на системите за социална сигурност и въвеждане на електронния обмен по този регламент;
- Реализиране на дейности по подпомагане на българските граждани при упражняване правата си на достъп до социална сигурност при свободно движение в ЕС, ЕИП и Швейцария, както и на гражданите на ЕС, ЕИП и Швейцария в България;
- Повишаване на нивото на компетентност на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информиране на гражданите за техните социални права в рамките на ЕС.

Дейностите, осъществявани през **2017 г.** във връзка с реализирането на обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Р България (АСП, НОИ, НЗОК и НАП), в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС и повишаване качеството на административното обслужване са следните:

➤ Осъществяване на **сътрудничество и обмен на информация** с компетентните органи на страните членки на Европейския съюз чрез обработка и водене на текущата кореспонденция във връзка с обмена на информация за семейни обезщетения и дългосрочна грижа, съгласно действащите регламенти за социална сигурност. В тази връзка, общият брой на **обработените и изпратени** по надлежен ред **формуляри и писма** за отчетната година е **10 898**;

➤ **Координиране** на дейността на дирекциите „Социално подпомагане“ относно обмена на информация за получавани от лицата семейни обезщетения и разрешаване на възникналите във връзка с нея казуси;

➤ Осъществяване на **методическа дейност** по прилагане на регламентите за социална сигурност и изготвяне на **становища** по възникнали казуси и въпроси, относно приложимото законодателство на определена държава членка, когато отделните членове на семейството са свързани с правопорядъка на повече от една страна и при възникнали въпроси от страна на служители от дирекциите „Социално подпомагане“ - в случаи на предоставяне от гражданите на преносими документи, както и относно попълване съдържанието на конкретните формуляри;

➤ Провеждане на **консултации и обмяна на сведения** с териториалните подразделения на АСП, посредством различни канали за достъп до информация и с всички заинтересовани.

➤ Участие на двама експерти от отдел „Координация на схемите за социална сигурност“ (Централно управление), в работни групи към Административната комисия за координация на схемите за социална сигурност в Европейската комисия.

Стратегическа цел № 4: Ефективно използване на средствата от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в подкрепа на политиките на социално включване.

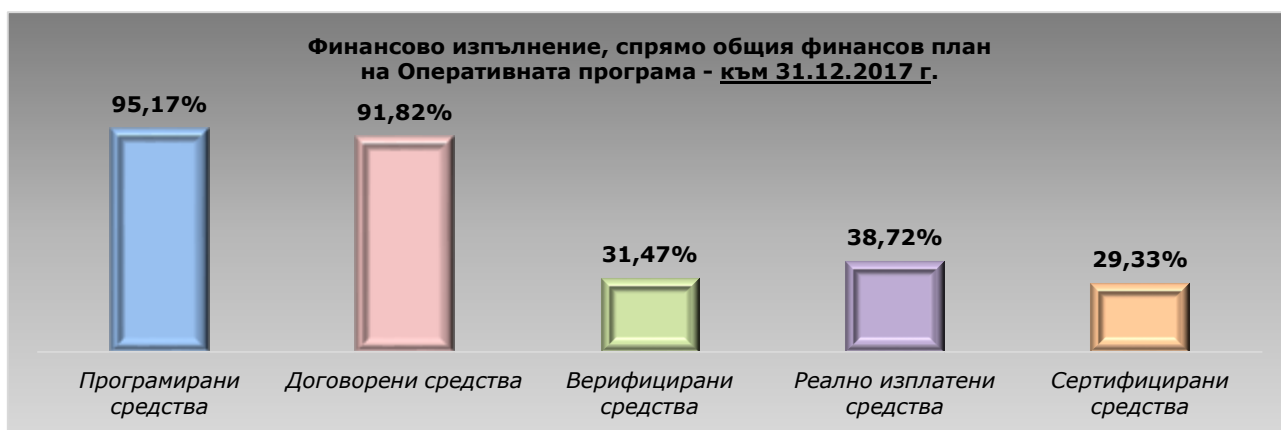
Приоритет № 4.1.:

- Да се поддържат оптимални темпове на финансово изпълнение на ОП: Да се постигне нивото на договаряне да достигне 20% през 2016 г.; Да се постигне нивото на верифицираните разходи да достигне не по-малко от 80% през 2016 г.;
- Поддържане на оптимални темпове на финансово изпълнение по ОП.

Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България е одобрена с Решение за изпълнение на Комисията от 05.12.2014 година. Общият бюджет по Оперативната програма през периода 2014-2020 г. е **241 173 758,24 лева**.

Към 31.12.2017 г. данните за финансовото изпълнение на програмата са като следва:

- Програмирани средства - **229 517 785,37 лв.** или **95,17%** от общия финансов план на програмата.
- **Договорени** средства - **221 451 063,94 лв.** общо БФП, което е **96,49%** от програмирания ресурс и **91,82%** от общия финансов план на Оперативната програма.
- **Верифицирани** средства – **75 908 999,02 лв.** (**34,28%** от договорените и **31,47%** от общия финансовия план на Оперативната програма).
- Реално **изплатени** средства – **93 376 445,42 лв.** (**42,17%** от договорените и **38,72%** от общия финансов план на Оперативната програма).
- **Сертифицирани** разходи – **70 728 832,95 лв.** (**31,94%** от договорените и **29,33%** от общия финансовия план на Оперативната програма).

Текущото състояние на оперативната програма дава увереност, че няма риск от загуба на средства.

Прагът за избягване на риска от загуба на средства към 31.12.2017 г. е **преизпълнен с над 38 000 000 лева**. След сертифицирането на верифицираните през м. ноември и декември 2017 г. разходи, прагът **за избягване на риска от загуба на средства към 31.12.2018 г. също ще бъде преизпълнен - с близо 10 000 000 лева**.

Приоритет № 4.2.:

- *Да се въведат адекватни системи за мониторинг, оценка и контрол на изпълнението на ОП;*
- *Създаване на условия за ефективно наблюдение и контрол при изпълнението на ОП.*

Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България е одобрена с Решение за изпълнение на Комисията от 05.12.2014 година.

По оперативната програма за храни се реализират четири типа операции:

1. Закупуване на хранителни продукти.
2. Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти.
3. Осигуряване на топъл обяд.
4. Техническа помощ.

1. ОПЕРАЦИЯ ТИП 1 - ЗАКУПУВАНЕ НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ

Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Реализира се чрез обществена поръчка за закупуване на хранителни продукти от Агенция за социално подпомагане чрез отдел „Търгове“. Закупените хранителни продукти се доставят от избраните изпълнители до складовете на партньорска организация за раздаването им на представителите на целевите групи.

1.1. Напредък по Операция тип 1 - Закупуване на хранителни продукти, 2016

✓ **Проведена е** открита процедура по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП), с прогнозна стойност **48 225 223,20 лв. с ДДС**. През 2016 г. е предвидено пакетите да съдържат 19 хранителни продукти от 5 основни групи храни.

✓ **Сключени са** договори за **14** хранителни продукта на обща стойност **32 621 428,75 лв. с ДДС**. **Предстои сключване на 3 договора** за закупуване на хранителни продукти - грах, лютеница и доматино пюре.

✓ **Обществената поръчка е прекратена** в частта ѝ по **2** обособени позиции (зрял фасул и олио слънчогледово), поради отказ за сключване на договор от определените за изпълнители участници.

1.2. Напредък по Операция тип 1 - Закупуване на хранителни продукти, 2017-2019

✓ **Издадена е заповед** за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на **50 046 061,80 лв.** и **срок** на изпълнение **до 31.12.2019 г.** за ежегодно закупуване и доставка на хранителни продукти за най- малко **250 000** лица от целевите групи **средногодишно** в рамките на тригодишен период на изпълнение (2017-2019 г.).

✓ На 13.11.2017 г. е **обявена открита процедура** по реда на ЗОП за закупуване на **17** вида хранителни продукти за 2017 г. с прогнозна стойност **16 352 784,50 лева с ДДС**.

Възложителят е изпратил за публикуване в „Официален вестник“ на Европейския съюз (ОВ на

ЕС) обявлението за обществената поръчка, както и решението за нейното откриване и обявлението в Регистъра на обществените поръчки. Съгласно закона, в деня на публикуване на обявлението в ОВ на ЕС (публикувано на 17.11.2017 г.), документацията за обществената поръчка е качена на профила на купувача.

✓ До крайния срок за подаване на оферти – 17.00 ч. на 20.12.2017 г. са **подадени 23 оферти по всички 17 обособени позиции.**

✓ Извършва се **подбор** на участниците, **разглеждане и оценка** на подадените оферти от назначена от Възложителя комисия.

2. ОПЕРАЦИЯ ТИП 2 - ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПАКЕТИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ

Операцията се реализира чрез процедура за подбор на партньорска организация, която да раздава закупените по Операция тип 1 хранителни продукти на лицата от целевите групи. Партньорската организация предоставя пакетите хранителни продукти в съчетание със съпътстващи мерки, изразени в информиране и консултиране на представителите на целевите групи за възможностите им за социално включване, получаване на обратна връзка от крайните потребители за удовлетвореността от предоставената помощ.

2.1 Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“, 2016

През 2016 г. избраната **партньорска организация е Сдружение „Български Червен кръст“**, с която е сключен **договор** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност **4 822 522 лева**.

✓ **Първият транш** на предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти на **257 567 лица и семейства от основната целева група** се осъществи в периода **04.01.2017-20.03.2017 г.** в **309 пункта** на Български Червен кръст, като пакетът съдържа **10** хранителни продукта (**по 38,550 кг на стойност 67,19 лв. с ДДС**): брашно; ориз; спагети; пюре от картофи; гювеч; компот; конфитюр; говеждо в собствен сос; захар; вафли.

✓ Нераздадените и неразпределени хранителни продукти от първи транш се раздадоха в периода **април-август 2017 година**. Бяха обхванати **59 181 лица и семейства от допълнителните целеви** групи.

✓ Към 19.01.2018 г. е приключило раздаването на хранителните продукти от 1-ви транш на основната и допълнителните целеви групи, като общо бяха подпомогнати **316 748 лица и семейства** в крайна бедност и лошо материално положение.

✓ В складовете на партньорската организация са налични четири продукта – бисквити обикновени, консерва скумрия в доматен сос, леща и мед. Извършва се подготовка на доставката на още три продукта – доматено пюре, лютеница и грах, като през месец март 2018 г. ще се пристъпи към раздаване на новосформирания пакет от седем продукта.

- ✓ Управляващият орган е верифицирал първо и второ искане за междинно плащане на обща стойност **2 299 734,52 лева**.
- ✓ Процедурата за избор на партньорска организация по Операция тип 2 - 2017-2019 г. ще бъде обявена преди издаване на решението за избор на изпълнители по обявената обществена поръчка по Операция тип 1 за 2017 година.

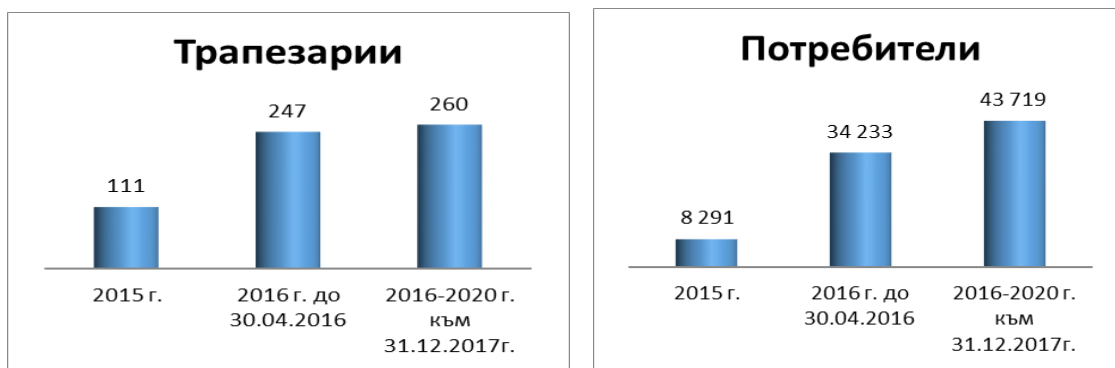
3. ОПЕРАЦИЯ ТИП 3 – „ОСИГУРЯВАНЕ НА ТОПЪЛ ОБЯД“

Операцията се реализира чрез процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, при която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Операцията „Осигуряване на топъл обяд – 2016-2020“ е обявена на **25.04.2016 г.** с бюджет **9 883 472,00 лв.** за **6 000** потребители. Поради големия интерес от страна на общините, бюджетът на операцията и нейната продължителност са увеличавани неколkokратно. Към момента **общия бюджет на операцията е 92 535 624,82 лева**. Процедурата е отворена за кандидатстване до 31.01.2019 г., като е предвидено дейностите по нея да се изпълняват **до 30.04.2020** година.

- ✓ Считано от 01.05.2017 г., Управляващият орган прилага процедури за опростено отчитане на разходите по операцията, въз основа на утвърдена Методика. **Едновременно с въвеждането на методиката** бе увеличена и стойността на разхода за единица продукт - топъл обяд от 2,30 лв. на **2,50 лева**.
- ✓ От обявяването на процедурата до края на 2017 г. са сключени **общо 211 договора** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност **83 821 193,32 лева**.
- ✓ Топъл обяд се предоставя на **43 719 потребители** в 260 трапезарии.
- ✓ **Към 31.12.2017 г. са договорени 90,58% от общия бюджет на операцията.**

Графиките показват динамиката в напредъка по изпълнение на операция тип 3 от нейното първо обявяване през 2015 г. до края на 2017 година.

През 2017 г. са извършени общо **256** проверки на място (планирани и извънредни), в това число по операции, както следва:

3.1. Операция тип 1 – 70 броя, в т.ч. 12 броя извънредни.

При всички планирани проверки на място, извършени от УО е установено пълно количествено и качествено съответствие на доставените хранителни продукти с

изискванията, заложен при провеждането на обществената поръчка за закупуване на хранителните продукти. Осъществените извънредни проверки „на място“ от УО са в случаи, главно по сигнали за възникнали трудности при доставките, поради влошени метеорологични условия. Установено е отстраняването на проблемите и доставянето на предвидените количества хранителни продукти в складовете. По операция тип 1 и представители на Възложителя извършват проверки на всички хранителни продукти, доставени в складовете на Партньорската организация - БЧК, определени въз основа на оценка на риска на ниво област на територията на страната, чрез вземане на проби от хранителните продукти, които са изследвани в лицензирани лаборатории за изпитване и контрол на съответствие, акредитирани съгласно националното и европейско законодателство. Установено е пълно количествено и качествено съответствие на доставените хранителни продукти с изискванията, заложен при провеждането на обществената поръчка.

3.2. Операция тип 2 – 74 броя, в т. ч. 3 броя извънредни.

3.3. Операция тип 3 – 112 броя, в т.ч. 49 броя извънредни.

При проверките по Операция тип 2 и Операция тип 3 се наблюдава съответствие между постигнати и планирани резултати; съответствие на дейностите с времевия график за изпълнение по договор; удовлетвореност сред крайните бенефициенти от качеството и количеството на предоставената храна под формата на индивидуални пакети с хранителни продукти и топъл обяд.

Предвид спецификата на предоставяната социална услуга „Обществена трапезария“, включваща ежедневно доставка, съхранение и консумация на приготвена храна част от планираните проверки „на място“ се осъществяват и съвместно с експерти от Българска агенция по безопасност на храните.

Непланирани проверки „на място“ и по Операция тип 2 и Операция тип 3 се извършват при получаване на сигнали за възникнали трудности и/или проблеми в хода на изпълнение, както и за проверка качеството на предоставяната социална услуга „Обществена трапезария“, получаване на обратна връзка от крайните потребители, оказване на методическа помощ на партньорските организации при прилагане на опростените правила за отчитане на разход за единица продукт „топъл обяд“, както и при верификация на искане за плащане.

Няма установени нарушения, единствено при няколко проверки на място по операция тип 3 е установено включване на потребители, които са извън допустимите целеви групи. В тези случаи са дадени препоръки за своевременно прекратяване на предоставянето на социалната услуга за конкретните лица и съответните разходи не са верифицирани.

Приоритет № 4.3.:

- Осъществяване на мерки за информираност и публичност на ОПХ;
- Информирани потенциални бенефициенти за възможностите на операциите по ОПХ ФЕПНЛ и начина на изпълнение на договорите.

На интернет страницата на АСП е създаден отделен раздел на Управляващия орган (УО), предназначен за публикуване на ясна и подробна информация за финансираните операции, както и специален раздел за комуникация със заинтересованите страни.

Обществеността е информирана за всички по-важни дейности по Оперативната програма чрез публикации на интернет страницата и в медиите.

С цел минимизиране на последствията от неправилно съхранение на храна в летните месеци УО разработи и предостави на партньорските организации, съгласувана с Българска агенция по безопасност на храните, обща информация за съхранение и консумиране на приготвена храна, както и онагледена кратка инструкция за правилно миене на ръцете, като част от профилактиката на хранителните заболявания.

Изготвени са рекламни и информационни материали, които представят изпълняваните операции по програмата и популяризират дейността на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Материалите се разпространяват на територията на страната посредством партньорските организации и териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане.

Стратегическа цел № 6: Да се създадат условия за повишаване ефективността и качеството на работа в АСП, в интерес на обществото, при спазване на принципите на чл. 2 от Закона за администрацията.

Приоритет № 6.1.:

- Да се осигури реализирането на основните права на гражданите, в съответствие с българското и европейското законодателство, чрез поддържане на своевременно и ефективно административно обслужване;
- Създаване на условия за ефективно управление на административното обслужване, гарантиращо реализация на основните права на гражданите, формулирани в българското и европейското законодателство.

През **2017 г.** в Централно управление на АСП са обработени общо **46 646 документа**, като:

⇒ Входящи документи, постъпили за завеждане в деловодната система за документооборот и насочване към съответния ресорен ръководител – **12 702**, в т.ч.: **1 776** молби, сигнали и предложения на граждани; **4 174** формуляра по Регламент 883/2004; **143** свързани с участия по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане по Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2014-2020 г. и **6 609** от различни правителствени и неправителствени организации, юридически лица, институции и териториални поделения на АСП;

⇒ Изходящи документи - регистрирани в деловодната система, окомплектовани и изпратени до съответния кореспондент, общо **13 747**;

⇒ Вътрешни документи, включително и документи, обменяни между Централно управление и териториалните структури (насочени и предоставени на съответния служител) – **20 197**.

ОБСЛУЖЕНИ КЛИЕНТИ ЧРЕЗ РАЗКРИТИТЕ КАНАЛИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

През **2017 г.** чрез разкритите канали за достъп до информации и консултации са потърсили съдействие общо **17 180** лица, в т.ч.:

⇒ Обслужени клиенти в Центъра за информация и услуги на АСП – **2 110**;

⇒ Физически и юридически лица, потърсили съдействие чрез „Гореща телефонна линия“ – **6 143**;

⇒ Обслужени клиенти чрез електронната поща на АСП – **1 236**;

⇒ Постъпили заявления за предоставяне на консултация или предоставяне на услуги чрез лицензиран пощенски оператор - **7 691**.

ОКАЗВАНЕ НА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ И КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА АСП, ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМАТА ЗА ДОКУМЕНТООБОРОТ

През **2017 г.** е оказана методическа помощ и е осъществен контрол на териториалните поделения на АСП, по отношение на:

✓ Оказване съдействие и методическа помощ, свързани с работата на интегрирана информационна система за документооборот;

✓ Оказване на съдействие и администриране на интегрираната информационна система за документооборот;

✓ Възлагане, приемане и изпълнение на договора, с предмет универсални и неуниверсални пощенски услуги и куриерски услуги;

✓ Изготвяни са шестмесечни анализи за административното обслужване на физическите и юридическите лица в АСП;

✓ Оказване на методическа помощ във връзка с прилагане на комплексно административно обслужване.

През 2017 г. са предприети действия по актуализиране на вътрешните правила и процесните карти за предоставяне на административни услуги.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ ЗА 2017 г.

Във връзка с дейностите по архивирането и съхранението на документите на АСП са изготвени описи на документите на структурните звена за предаване в учрежденския архив.

Оказана е методическа помощ по прилагане на Закона за Националния архивен фонд на териториалните поделения на АСП.

Приоритет № 6.2.:

- *Да се гарантират условия за развитие на административния капацитет на АСП;*
- *Подобряване ефективността по управление и развитие на човешките ресурси на основата на ефективен подбор, оценка, стимулиране и обучение на персонала.*

Дирекция „Човешки ресурси“ е част от общата администрация на Агенция за социално подпомагане, изпълняваща функции и дейности по управление на човешките ресурси за създаване на условия за повишаване ефективността и качеството на работа. Осъществява дейности в рамките на своята компетентност, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на АСП.

Отдел „Управление на човешките ресурси“ (УЧР) организира работата си в съответствие със Закона за държавния служител, Кодекса на труда и всички нормативни актове, уреждащи въпроси, свързани с управлението на човешките ресурси.

Служителите в отдела изпълняват задачи, свързани с **подбора, назначаване, преназначаване и освобождаване на персонала**, образуването, воденето и съхраняването на служебните и трудови досиета. Изготвя се длъжностното и поименното разписание на администрацията. Отделът организира, разработва и актуализира длъжностните характеристики и участва при оценяването на изпълнението на служителите в администрацията на агенцията. През отчетния период стриктно са спазвани изискванията на Вътрешните правила за подбор на служителите в АСП. Основната цел на тези правила е законосъобразното и справедливо прилагане на действащото трудово законодателство.

Важна задача на отдел УЧР е цялостната организация по провеждане на **конкурсите за държавни служители** - изготвяне на заповеди, обявяване на конкурси в специализиран сайт или портал за търсене на работа, на интернет страницата на АСП и вписване в интегрираната информационна система на държавната администрация, съгласно чл. 10а, ал. 2 от Закона за държавния служител; приемане и обработване на документите, изготвяне на протоколи, списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати, както и уведомителни писма до лицата.

През **2017 г.** са обявени конкурси за **127** позиции за незаети длъжности по служебно правоотношение. След приключване на конкурсните процедури са назначени **101** държавни служители.

Извършена е организация и провеждане на процедурата по **оценяването**, съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация. С Наредбата са определени условията и редът за оценяване на служителите за изпълнението на заеманите от тях длъжности, както и за повишаване в държавна служба на държавните служители. Основната цел на оценяването на служителите е оценяване приноса на отделния служител за изпълнението на целите на съответните административни

звена и административна структура. През отчетния период е създадена организация и са предприети действия за провеждане в законоустановения срок на междинна и заключителна среща между оценяващия ръководител и оценявания служител. За атестационния период от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. общо **4 169** служители са получили годишна оценка на изпълнението на длъжността, от които **513** са получили оценка „изключително изпълнение“, **2 809** - „изпълнението надвишава изискванията“, **815** - „изпълнението напълно отговаря на изискванията“, **29** - „изпълнението отговаря не напълно на изискванията“, **3** - „неприемливо изпълнение“.

Считано от 01.02.2017 г. са **увеличени** възнагражденията на служителите в съответствие с изискванията на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация и Вътрешните правила за заплатите в АСП.

Повишаването в държавна служба се осъществява чрез последователно **преминаване** в по-висок ранг или по-висока длъжност и е обвързано с оценката от изпълнението. През 2017 г. **352** държавни служители са повишени в ранг, като **54** служители са повишени предсрочно. Общо **1 114** служители притежават ранг по-висок от минимално изискуемия за заемане на длъжността, съгласно КДА. Повишаването в длъжност в същата администрация е израз на принципа на кариера в държавната служба. Политиката за издигане на собствените служители е пресечната точка между интереса на служителя да се развива и усъвършенства професионално и интереса на отделната администрация да се работи по-добре. Чрез процедура по конкурентен подбор са повишени в длъжност **8** държавни служители.

През месец ноември 2017 г. са **заявени 282** работни места по Програмата „Старт на кариерата“, съгласно изискванията на Агенцията по заетостта, като процедурата по подбора и назначаването на кандидатите се реализира през 2018 година.

Повишаване на капацитета на служителите, чрез обучения за развитие на специфични умения, знания и компетентности. Специализирани обучения и обучителни програми

Обучението на служителите е от изключително значение за осъществяването на служебните им задължения, за поддържане и повишаване на нивото на квалификацията им. Обучението има за цел усъвършенстване на знанията и уменията им и се осъществява чрез:

- ✚ участие в семинари, лекции, курсове и др.;
- ✚ самообучение.

Обучението създава възможности за усъвършенстване на индивидуалното изпълнение, за повишаване удовлетвореността от работата, за кариерното развитие и засилва мотивацията на служителите.

Отдел УЧР разработва основни насоки, проучва, анализира и обобщава потребностите от обучение и изготвя годишен план за задължително и специализирано обучение на

служителите от агенцията; организира провеждането на обученията, осигурява условия за професионално и служебно развитие на персонала.

През **2017 г.** в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ) към МТСП успешно са проведени обучения на служителите с акцент върху надграждане на знания и умения.

Въз основа на получените резултатите от проведено проучване (социологическо изследване през септември-октомври 2016 г.), на потребностите от обучение сред **858** служители от Централно управление и териториалните дирекции „Социално подпомагане“ за 2017 г. е изготвен Годишен план за обучение.

В ЦРЧРРИ са повишили своята квалификация **249** служители. Успешно са проведени обучения по две модулни програми и програма за въвеждащо обучение, които са част от Оперативния план за национални обучителни програми:

- ⇒ Програма „Социална подкрепа на лица и семейства“ - за професионално обучение на служители от отделите „Социална закрила“ (СЗ) и „Хора с увреждания и социални услуги“ (ХПУСУ);
- ⇒ Програма „Социална работа за деца и семейства в риск“ - за професионално обучение на служители от отделите „Закрила на детето“ (ОЗД);
- ⇒ Квалификационна програма за въвеждащо обучение „Бърз старт“.

През отчетния период са проведени **105** обучения с общо **1 260** обучени служители.

Законът за държавния служител поставя изискване за задължително обучение на: служителите, постъпили за първи път на държавна служба; служителите, назначени за първи път на ръководна длъжност; и задължително обучение на висшите държавни служители веднъж годишно. Това изискване е свързано със запознаване на новопостъпилите с нормативните документи, с принципите на организацията, структурата, основните функции и съвременните тенденции в развитието на администрацията.

Обученията за служебно развитие, съгласно чл. 35б от Закона за държавния служител, се провеждат в Института по публична администрация. Обучени са **53** новоназначени държавни служители, в т.ч. **30** на ръководна длъжност и **23** на експертна длъжност.

За придобиване на практически опит, нови професионални умения и запознаване със спецификата на социалната работа е предоставена възможност на **386** студенти да проведат стаж си в Централната администрация и териториалните поделения на АСП.

В изпълнение на Дейност 8 „Специализирана подкрепа и обучения за служителите на АСП (ПО 3)“ по **Проект „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“** в периода от 01.09.2017 г. до 31.12.2017 г. са обучени **162** новоназначени социални работници от отдели „Социална закрила“, „Хора с увреждания и социални услуги“ и „Закрила над детето“ от цялата страна.

В изпълнение на Дейност 9 „Внедряване на разработената интегрирана информационна система в пълен обем и обхват чрез целенасочени обучения на служителите на АСП и доставчиците на социални услуги (ПО 3)“ от проекта, в периода от 31.05.2017 г. до 31.12.2017 г. е проведено обучение на **351** служители от цялата страна.

Приоритет № 6.3.:

- *Да се осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор;*
- *Извършване на дейности по укрепване на вътрешния контрол на АСП чрез предоставяне на обективна оценка и препоръки за подобряване на ефективността му; предоставяне на увереност на ръководството на АСП относно правилното, законосъобразно и ефективно управление на програми и фондове на Европейския съюз и Подобряване на разбирането за вътрешен контрол и прилагане изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.*

На база полученото разбиране за целите, приоритетите, дейността и нивото на контрол в агенцията, през **2017 г. дирекция „Вътрешен одит“** (ДВО) си постави следните цели:

- Укрепване на вътрешния контрол на АСП, чрез предоставяне на обективна оценка и препоръки за подобряване на ефективността му.
- Предоставяне на увереност на ръководството на АСП, относно правилното, законосъобразно и ефективно управление на бюджетните средства. Извършване на одитни ангажменти, относно ефективното използване на средствата от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в подкрепа на политиките на социално включване;
- Подобряване на разбирането за вътрешен контрол и прилагане изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор. Наблюдаване, оценка и подпомагане функционирането на системите за финансово управление и контрол в Агенцията за социално подпомагане и териториалните ѝ поделения.
- Повишаване капацитета на дирекцията, чрез провеждане на оценка на качеството и въвеждане на допълнителни процедури, при осъществяване на одитен ангажмент.

През отчетната година бяха планирани **12** (дванадесет) бр. одитни ангажменти за даване на увереност (ОАУ) и **4** (четири) бр. одитни ангажмента за консултиране (ОАК), от които 2 (два) бр. за проследяване на препоръките.

Към 31.12.2017 г. са извършени **14** (четиринадесет) одитни ангажмента в Агенция за социално подпомагане и териториалните ѝ структури, докладвани своевременно на изпълнителния директор, в т.ч. **12** (дванадесет) одитни ангажмента за даване на увереност (ОАУ), **2** (два) одитни ангажмента за консултиране (ОАК), от които **1** (един) за проследяване изпълнението на препоръките.

През 2017 г. не са извършени **2** (два) одитни ангажмента предвидени в годишния план. Причините за неизпълнението на ангажментите са следните:

- продължителна временна неработоспособност на главен вътрешен одитор;

- приключени 2 (два) одитни ангажимента и изготвени окончателни доклади на 15-ти и 18.12.2017 г., за които до края на годината не са предприети всички коригиращи действия;
- не е постъпило искане от изпълнителния директор на АСП.

Одитните ангажимента за даване на увереност, обобщени по предмета на одита са извършени, както следва:

❖ **Одитен ангажимент за увереност, относно съответствие експлоатацията на стоманен водогреен котел ENERSAVE EN 100 в ДСП-Гоце Делчев с относимите нормативни и вътрешни актове, за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2017 година.**

Одит, извършен в ДСП-Гоце Делчев. **Цели на одита:**

- ✓ Оценка съответствието на приемането, разходването и отчитането на горивата за отопление в ДСП-Гоце Делчев със счетоводното законодателство и вътрешни актове на АСП;
- ✓ Съответствие с нормативните изисквания, относно експлоатацията на стоманен водогреен котел ENERSAVE EN 100.

❖ **Одитни ангажименти за даване на увереност на процеса по отпускане, начисляване, изплащане и отчитане на социалните помощи/добавки и адекватността на прилаганите СФУК.** Одитите са извършени в ДСП-Харманли, Сливен, Русе, Гурково, Ветово и „Възраждане“

Цели на одитите:

- ✓ Да се оцени, дали процесът по отпускане, начисляване и изплащане на помощи/добавки, чрез ИИС функционира в съответствие с приложимото законодателство.
- ✓ Съответствие на счетоводното отразяване на одитирания процес в ПП „Кonto – 66“ с приложимото законодателство.
- ✓ Адекватността и ефективността на СФУК, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

❖ **Одитен ангажимент за даване на увереност, относно съответствие на разписаните вътрешни правила за функционирането на Дирекция „Човешки ресурси“ в АСП с относимата нормативна уредба за подбор, управление и трудови възнаграждения на служителите от АСП, за периода от 01.01.2016 г. до 31.01.2017 година.** Одит, извършен в АСП – Централно управление. **Цели на одита:**

- ✓ Да се оцени съответствието на разписаните процедури по управление на човешките ресурси по отношение на подбора, назначаването, атестирането, повишаването в длъжност, заплащането и обучението на персонала с приложимата нормативна уредба, касаеща човешките ресурси.
- ✓ Адекватно прилагане на законовите разпоредби по отношение спазване на условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в АСП.
- ✓ Детайлни тестове на досиета на служители в АСП, избрани на случаен принцип, относно адекватното прилагане на законовите разпоредби във връзка с оценяване изпълнението на служителите в АСП.

❖ **Одитен ангажимент за даване на увереност, относно съответствие на разписаните вътрешни правила за функционирането на системите за финансово управление и контрол в АСП с относимата нормативна уредба и адекватното им прилагане от 01.07.2016 г. до 30.06.2017 година.** Одит, извършен в АСП – Централно управление. **Цели на одита:**

✓ Да се оцени съответствието на системите за финансово управление и контрол в АСП с изискванията на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор и с утвърдените от министъра на финансите актове и методология за финансово управление и контрол.

✓ Оценка на адекватно прилагане на разписаните правила и процедури за функциониране на СФУК в АСП.

❖ **Одитен ангажимент за даване на увереност, относно постигнатия напредък на изпълнение на заложените цели в Бюджетна програма "Интеграция на хора с увреждания" от програмния бюджет на Агенцията за социално подпомагане за 2017 г., за периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 година.** Одит, извършен в АСП – Централно управление. **Цели на одита:**

✓ Оценка на планираните разходи по Бюджетна програма „Интеграция на хора с увреждания“.

✓ Оценка на текущото състояние и напредъка чрез съпоставка между вложените ресурси и постигнатите резултати.

❖ **Одитен ангажимент за увереност, относно осъществените от РДСП-Враца координация, методическа помощ и контрол на дейността на дирекциите „Социално подпомагане" от областта, за периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 година.** Одит, извършен в РДСП-Враца. **Цели на одита:**

✓ Оценка на осъществената организационно-методическа помощ и контрол върху дейността на дирекциите "Социално подпомагане".

✓ Оценка на извършените проверки и отговори по постъпили предложения, жалби, сигнали и молби.

✓ Оценка на изготвените тримесечни отчети за дейността на РДСП-Враца.

Одитните ангажимента за консултиране, обобщени по предмета на одита са извършени, както следва:

❖ **Одитен ангажимент за консултиране, относно процеса по планиране и възлагане на обществени поръчки за периода 01.01.2015 г.-31.12.2017 година.** Одит, извършен в АСП – Централно управление. **Цели на одита:**

✓ Проверка за законосъобразност на процеса по планиране и възлагане на обществените поръчки.

❖ **Одитен ангажимент за консултиране за проследяване изпълнението на дадените при извършените одитни ангажименти през 2017 г. препоръки, ответните**

действия, срокове и отговорни лица, съгласно одобрените Планове за действия.

Обхват: В обхвата на одита са одобрените Планове за действие, ответните действия, сроковете и отговорните лица на ДСП-Гоце Делчев, ДСП-Харманли, ДСП-Сливен, ДСП-Русе, ДСП-Гурково и ДСП-Ветово. **Целта на одита беше да се установи:**

- ✓ Предприети ли са коригиращи действия;
- ✓ Постигнати ли са желаните резултати;
- ✓ Ръководителят на одитираната дирекция поел ли е риска от непредприемане на коригиращи действия.

ПРОСЛЕДЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И КОНТРОЛА

Съществените слабости, отразени в констатации при извършените одитни ангажменти за увереност (ОАУ) са **67** (шестдесет и седем) бр., за които от ДВО са дадени **67** (шестдесет и седем) бр. препоръки, като всички бяха приети от ръководителите на одитираните дирекции.

Дирекция „Вътрешен одит“ извърши проследяване на изпълнението на дадените в **7** (седем) бр. одитни ангажмента **42** (четиридесет и две) бр. препоръки. От тях, **41** (четиридесет и една) са изпълнени, което представлява **98%**, а **1** (една) е частично изпълнена.

Постигнати са желаните резултати за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци, в зависимост от риска, който носят за постигане целите на одитираните процеси.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Системите за финансово управление и контрол са съвкупност от всичките процедури и вътрешна организация на планирането, изпълнението на дейността и осъществяването на вътрешния контрол, които допринасят за постигане целите на одитирания обект. Доброто финансово управление и контрол е управленски процес, целящ оползотворяване на ресурсите и организиране на дейностите по начин, който позволява постигане на целите, при съблюдаване на принципите на ефективност, ефикасност и икономичност.

В тази връзка изпълнителният директор на АСП е утвърдил Наръчник на АСП по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор и Методическо ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност при вземане на решения/извършване на действия в АСП.

Наръчникът, Методическото ръководство, както и съпътстващите вътрешни правила, политики, стратегии, инструкции, решения, заповеди и др., с характер на системи за ФУК са писмени, регистрирани в деловодството на агенцията, публикувани на интернет страницата на АСП, с достъп за служебно ползване и се прилагат интегрално, при съобразяване на

административната йерархия, взаимовръзка и времева рамка на тяхното приемане и влизане в сила. СФУК в АСП подлежат на непрекъснато усъвършенстване и актуализиране.

Основните изводи за функционирането на системите за финансово управление и контрол в Агенция за социално подпомагане, направени в резултат на изпълнените одитни ангажменти, са следните:

- ◆ В РДСП/ДСП е създадена адекватна система за контрол върху дейностите, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства при начисляване и изплащане на социалните помощи и има съответствие на действащата СФУК с Наръчника на АСП по ЗФУКПС. В изготвените досиета за разходи над 10 000 лв. за помощи не се прилагат всички регламентирани документи.

- ◆ Финансовите контрольори от дирекциите (ДСП и РДСП) извършват предварителен контрол за законосъобразност и издават „Контролен лист за извършен предварителен контрол за законосъобразност“ - първо и второ ниво на проверка. Контролните листи са заведени в регистър на финансовия контрольор.

- ◆ Предварителния контрол за законосъобразност, извършван от финансовия контрольор в РДСП/ДСП се затруднява поради липсата на информация за актуализацията на бюджета през годината.

- ◆ Системата на двойния подпис е задължителна процедура, при която поемането на всяко финансово задължение и извършването на всеки разход се осъществява след полагането на подписите на лицето, отговорно за счетоводните записвания – старши счетоводител и лицето, оторизирано да извършва плащания от името на АСП.

- ◆ Системата на двоен подпис се прилага при поемането на всяко финансово задължение или извършването на разход.

- ◆ Действащият Съвет по мониторинг в Агенция за социално подпомагане осъществява цялостно и непрекъснато наблюдение върху действащите вътрешно-ведомствени актове.

Приоритет № 6.4.:

- *Да се гарантира законосъобразност на административните актове и процедури.*

През 2017 г. **Дирекция „Правна и обществени поръчки“** е осъществила многоаспектно правно осигуряване на дейността на АСП, в рамките на функционалните си направления, регламентирани в чл. 10в от Устройствения правилник на Агенцията.

През **2017 г.** Дирекция „Правна и обществени поръчки“:

⇒ е изготвила общо 454 становища по конкретни юридически казуси, касаещи дейността на АСП;

⇒ участвала е в изготвянето на методически указания, чрез които е подпомогната дейността на териториалните структури на АСП, както и в редица работни групи и експертни екипи;

- ⇒ изготвила е и/или е извършила юридическо съгласуване общо на 1 248 броя индивидуални административни актове;
- ⇒ е обезпечила и администрирала провеждането на 16 производства по ангажиране на дисциплинарната отговорност на служители от АСП (ЦУ, РДСП и ДСП), съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител, от които 7 дисциплинарни производства са завършили с налагане на дисциплинарно наказание и 9 дисциплинарни производства са прекратени;
- ⇒ осъществила е последващ контрол при оспорване по АПК на 35 индивидуални административни актове, касаещи вписване/отказ за вписване в регистъра по осиновяване (27 бр.) или в регистъра на приемни семейства (8 бр.);
- ⇒ участвала е в 44 административни производства по Закона за достъп до обществена информация, приключили с решения;
- ⇒ обезпечила е изготвянето и сключването общо на 239 броя договори на различни правни основания (договори по ЗОП, по ЗЗД, по ЗДС, по ЗОС и пр.);
- ⇒ обезпечила е методическа помощ и организиране на процесуалното представителство на АСП по различни видове съдебни дела, включително и по 3 броя новообразувани производства пред Комисията за защита от дискриминация.
- ⇒ обезпечила планирането, организирането, осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност и провеждането на обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП), финансирани с бюджетни средства, от които 22 процедури по ЗОП, 8 броя възлагания чрез обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП и 13 възлагания по реда по чл. 20, ал. 4 от ЗОП.
- ⇒ обезпечила осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност на 60 децентрализирани обществени поръчки, програмирани от териториални структури на АСП, изготвила 2 типови документации за 28 децентрализирани обществени поръчки с възложител 28-те РДСП и е осъществила предварителен контрол на 55 проекти на договори за безвъзмездно управление и стопанисване на недвижими имоти;
- ⇒ обезпечила е коректното водене на Регистъра на договорите и Регистъра на обществените поръчки.

Приоритет № 6.5.:

- *Процесът на планиране, мониторинг, оценка и бюджетиране да е базиран на резултатите от дейността на АСП.*

За Агенцията за социално подпомагане със Закона за държавния бюджет за **2017** г. и коригираният бюджет към м. декември бяха утвърдени общо средства в размер **928 442 647 лева**.

През 2017 г. са направени администрирани разходи в размер на **839 246 783** лв. по утвърдените програми, а общо направените разходи са в размер на **910 842 405 лева**.

Управление на бюджетния процес чрез изготвяне на периодични (тримесечни) анализи с натурални и стойностни показатели по видове помощи и закони. Текущо през годината са изготвени анализи за очакваното изпълнение на бюджета по елементи от ЕБК и в програмен формат на АСП.

Изготвени са справки и разчети за лимита във връзка с вземане на управленски решения за максимално ефективно насочване на бюджетните средства.

Оптимизирана и повишена е ефективността на социалните разходи до края на 2017 година.

Постигната е оптимална социална защита на уязвимите групи от населението при рестриктивен бюджет.

Участие в управлението на бюджетния процес на делегираните от държавата дейности по отношение на дългосрочното и краткосрочно планиране на натуралните и стойностни показатели в системата на социалните услуги, чрез навременно предоставяне на необходимата информация на МТСП и МФ в съответствие с разпоредбите на решенията на МС за бюджетната процедура.

В изпълнение на горното са изготвени справки и разчети за необходимото нарастване на единните стандарти, във връзка с нарастване на разходите за минимална работна заплата и индекса на нарастване на другите разходи, проектобюджети за 2017-2019 и проектобюджет за 2018 година.

ИЗГОТВЕНИ АНАЛИЗИ, ИНФОРМАЦИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГНОЗИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ АСП

През **2017 г.** дейността беше насочена към изготвянето на обективни анализи, информации, планове и прогнози, отнасящи се до реализираните от териториалните подразделения мерки и задачи в изпълнение на политиките, свързани с дейностите по социално подпомагане, социалните услуги и закрила на детето, в т.ч. и от звената в централната администрация.

В рамките на календарната година от отдел „Анализ, планиране и прогнозиране“ (АПП) при дирекция „Анализ, административно и информационно обслужване“ са изготвени следните **14 анализа**, отчитащи ефекта от настъпили изменения в нормативната уредба, както и прилаганата от дирекциите практика по изпълнение ѝ:

❖ Въз основа на анализиранияте статистическите данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на децата през м. януари е изготвен **ГОДИШНИЯ Анализ на изпълнението на натуралните и стойностните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социално включване и интеграцията на хора с увреждания за 2016 г.;**

❖ За конкретни периоди на 2017 г.: **първо тримесечие, първо полугодие и към 30.09.2017 г.**, са изготвени **3-те анализа за текущото изпълнение на натуралните и стойностните показатели през годината**;

❖ **4 тримесечни анализа за дейността на РДСП**, на база представени от регионалните дирекции отчети, които показват конкретни добри практики при изпълнението на социалните политики, в т.ч. динамика и наблюдавани тенденции - по области и обобщено за страната (**за IV-то тримесечие на 2016 г.; за I-во II-ро и III-то тримесечие на 2017 г.**). За отчитането на РДСП през 2017 г. е изготвен актуализиран макет;

❖ **Анализ за изпълнението на Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целевата помощ за отопление през отоплителен сезон 2016/2017 г.** (на база извършения седмичен мониторинг от м. юли до приключване обработването на всички документи);

❖ **Анализ на отпуснатите еднократни целеви помощи за ученици по реда на чл. 10а от Закона за семейни помощи за деца за учебната 2016/2017 г.** (на база извършения седмичен мониторинг от м. юли до м. декември);

❖ **Сравнителен анализ** по изпълнението на програмите за **социално подпомагане** за периода **2012 - 2016 г.**;

❖ **Анализ на развитието и динамиката на социалните услуги за пълнолетни лица, делегирани от държавата дейности за периода 2012 – 2016 г.**;

❖ **Анализ на изпълнението процеса на деинституционализация чрез прилагане на дейностите по закрила на детето за периода 2012 – 2016 г.**;

❖ **Анализ относно децата, потребители на социалната услуга „приемна грижа“ в страната към 31.03.2017 г.**;

Ежемесечно е осъществяван **мониторинг на отчетните данни** по социално подпомагане, семейните помощи за деца, социални услуги и дейностите по закрила на детето (чрез ИИС). **Обобщена информация** за натуралните и стойностните показатели се предоставя всеки месец **на МТСП**, необходима за ефективното изпълнение на възложените функции и задължения на Дирекция „Социално включване“.

От месец юли до края на годината се извърши **ежеседмичен мониторинг** и е изготвяна оперативна **информация** за страната по: отпуснатата еднократна помощ за ученици, записани в първи клас (бр. заявления, издадени заповеди за отпускане – в пари и в натура и бр. деца, откази); отпуснатата целева помощ за отопление за новия отоплителен сезон (бр. молби, заповеди за отпускане, откази, санкционирани). Информацията е предоставяна ежеседмично на ръководството на АСП, отдел „Връзки с обществеността“ и на отговорните дирекции в МТСП.

Всеки месец се **актуализира информацията за функциониращите социални услуги**, делегирани от държавата дейности, публикувана на официалната интернет страница на АСП.

На всеки три месеца е събирана и обобщавана справка относно **лицата, идентифицирани като жертва на трафик**; информация за броя на **идентифицираните жертви на домашно насилие**; информация за **приемните семейства с и без настанени деца в тях към последна дата на тримесечие** (по данни от РДСП). Всяко тримесечие (при необходимост - и по-често), е събирана и обобщавана информация от регионалните поделения на АСП **за съвместните им проверки със служители на МВР** относно изпълнението на дейностите по утвърдена Програма в изпълнение на Споразумението за сътрудничество между МВР и МТСП.

Служителите от отдел АПП са определени за **координатори** по организация и управление на проект „Приеми ме 2015“ – на национално ниво.

През отчетната година са изготвени **77 информации, предложения и прогнози**, съдържащи аналитични данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето – във връзка с конкретни преписки по искане на МТСП, МС, МФ, ДАЗД и други институции, НПО, както и за нуждите на дирекциите в Централно управление.

Например:

- Периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2017 г.;
- Актуализирана бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г. в изпълнение на т. 2.1.25 от Решение № 37 на МС от 2017 за бюджетната процедура за 2018 г.;
- Периодично актуализиране на информацията за междинния преглед от страна на МТСП на изпълнението на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020;
- Отчет за 2016 г. на Агенцията за социално подпомагане по изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012 – 2030 г.);
- План за 2017 г. по задачите/мерките, отговорност на АСП в изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България;
- За лицата, обект на наблюдение от НСИ, получили социални помощи, съгласно националното законодателство;
- Статистическа информация за предоставени помощи по реда на ЗСП, ЗСПД, ЗИХУ и Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. – брой и структура на получателите и размер на изплатените средства (за Институт за икономически изследвания, БАН);
- Информация, свързана с лицата, отговарящи на условията за получаване на месечни социални и целеви помощи за отопление, настанените в СИ, СУПЦ, ЦВН, ПЖ, ЗЖ, НЖ, КЦ; родители, осиновители или съпрузи, които полагат грижи за инвалид над 90% с ч.п.; основни допускания за осигурителен доход на тези лица (за НЗОК);

- Информация за малолетните и непълнолетните лица чужденци, вкл. търсеци или получили международна закрила, за които са отворени случаи – придружени или непридружени; за малолетни и непълнолетни лица чужденци, вкл. търсеци или получили международна закрила, които са се ползвали от социални услуги по ЗСПД; за лица, търсеци или получили международна закрила, които са ползвали социални услуги; за търсеци или получили международна закрила деца в риск, настанени в приемни семейства и настанени в семейство на роднини или близки (за ВКБООН);
- Регулярно – информация за изплатени помощи за деца и лица с увреждания по ЗИХУ и ЗСПД.
- Всяка седмица се изготвя и представя в кабинета на министъра на труда и социалната политика оперативна информация, включваща: данни от ИИС за броя на подадените заявления по различните законови основания; допълнителна информация от специализираните дирекции и дирекция МСПЕИ в ЦУ; по изпълнението на проекти/схеми, по които АСП е Управляващ орган или пряк бенефициент, в т.ч. по изпълнението на ПМС 137/2017 година.

От отдел „Анализ, планиране и прогнозиране“ (АПП) са изготвени **24 информации**, съдържащи аналитични данни по социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето, **по постъпили заявления за достъп до обществена информация**, за които са издадени разрешения за предоставяне. Тематично те се отнасят основно за: правоимащите лица, на които е отпусната помощ за медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения – приоритетно, за отпуснатите помощи за закупуване и ремонт на слухови и говорни апарати (общо, по области и по общини за определени периоди); за отпуснатите целеви помощи за отопление; за регистрираните деца в риск и децата с увреждания, които живеят в биологичните си семейства; за децата с увреждане, които получават помощи по ЗСПД и/или ЗИХУ; за семейства, получили детски надбавки; данни за майки под 18 г. - общо и/или с местоживеене на територията, обслужвана от конкретни РДСП/ДСП, както и данни за малолетни или непълнолетни момичета, получили детски надбавки в натура; за помощите, получавани от многодетни майки (еднократна помощ за пътуване в страната); за случаите на сигнали за насилие над деца; за деца, настанени в институция, при роднини или близки, в приемни семейства, в СУ от резидентен тип, в СИ (за конкретни периоди, региони, общини); за децата, вписани в регистъра и броя на осиновените деца, както и за кандидат-осиновителите, вписани в регистъра; относно прекратените или спрени месечни помощи по чл. 7 от ЗСПД; за лицата, отказали да полагат обществено полезен труд, на които са спрени помощите; информация за социалните случаи, обхванати от ПМС № 17 и изразходваните средства; въпроси, свързани с функциониращите ДМСГД, ДВХД (в т.ч. чакащите лица), ЦНСТ за деца и младежи с увреждания и други.

От отдел АПП е предоставена подробна **информация** по **19 питання от медии** (вестниците „Телеграф“, „24 часа“, Сега“, „Монитор“; БНТ1, БНТ2, Нова ТВ, и др.), както и на

конкретни питання от пресцентъра на МТСП, във връзка с посещения в страната, участия в медии и др. от страна на министър или зам.-министри: информации относно социалното подпомагане и услуги на лица и семейства, за дейностите по закрила на детето и изпълнението на проектите с национално покритие.

Изготвени са и са **обобщени** Справки за натовареността на служителите през 2016 г. - от отделите „Закрила на детето“, „Хора с увреждания и социални услуги“, „Социална закрила“ (в т.ч. по ЗСПД), публикувани на вътрешната интернет страница на АСП.

Ежемесечно се обобщават **отчетите и работните програми на дирекциите** в Централното управление, като обобщените отчети и работни програми (**по 12**), се публикуват на вътрешната интернет страница на АСП и се предоставят на МТСП.

В съответствие с утвърдената Система за управление на риска са изготвени **План за управление на риска** и **План за управление на остатъчния риск** – за 2017 година. Както всяка година е извършен и **периодичен преглед** на текущия План за управление на риска и на остатъчния риск – **три пъти** в годината. Документите са публикувани на интернет страницата на АСП.

В изпълнение на чл. 33а от Закона за администрацията са изготвени и публикувани на интернет страницата на АСП **Отчет за изпълнение на Целите по чл. 33а от Закона за администрацията - за 2016 г. и Цели по чл. 33а от Закона за администрацията - за 2017 година.**

На интернет страницата са публикувани: **Отчет на Годишния оперативен план на АСП за 2016 г. и Годишния оперативен план на АСП за 2017 година.**

Приоритет № 6.6.:

- Да се осигури ефективна координация между всички нива, чиито дейности, имат задължения по спазването на законодателството и финансовата дисциплина в АСП.

На основание чл. 5, ал. 1, т. 6 от Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане (АСП), Заповед № РД 01-984/12.12.2017 г. на министъра на труда и социалната политика за утвърждаване на изменение на Актуализираната счетоводна политика на администрацията на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика, Заповед № РД 01-962/01.12.2017 г. на министъра на труда и социалната политика за определяне на полезния срок на използване и остатъчна стойност на амортизируеми активи към 01.01.2017 г. и указание на Министерството на финансите ДДС № 05 от 30.09.2016 г. във връзка с начисляването на амортизации на нефинансовите дълготрайни активи, Заповед № РД 01-1809/22.12.2017 г. на АСП и след извършен анализ на основните характеристики на наличните активи към 31.12.2016 г., подлежащи на амортизиране, се обособиха класификационни групи (видове), според функционалното им предназначение и година на придобиване.

Класификационните групи са определени при спазване на указанията по раздел V от ДДС № 05 от 30.09.2016 г. – в предложеното разпределение на нефинансовите дълготрайни активи са включени всички нефинансови дълготрайни активи, които отговарят на изискванията на чл. 23 от указанията.

Всички указания на АСП във връзка с осчетоводените разходи с ЕБК са сведени до знанието на териториалните структури в съответствие с установения ред.

Предприети са необходимите мерки за отстраняване на констатираните от одитния екип пропуски, относно начина на комуникация с териториалните поделения на АСП.

ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПМС № 137 от 05.07.2017 г.

Във връзка с приключването на проектното финансиране чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОП РЧР) със средства на Европейския социален фонд по Операция „Независим живот“ в 178 общини и райони на общини през 2017 г., с ПМС № 137 от 05.07.2017 г. (Постановлението) за одобряване на вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2017 г. за предоставяне на социалните услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“, се осигури финансов ресурс в размер до **15,7 млн. лв.** за продължаване на услугата и недопускане на социално напрежение.

В изпълнение на Постановлението, Агенцията за социално подпомагане сключи споразумения със 156 общини/райони в страната, чиито договори по Операция „Независим живот“ приключиха в рамките на 2017 година. **Към 31.12.2017 г.** размерът на преведените средства е общо **10 343 122,57 лева.**

Приоритет № 6.7.:

- Да се оптимизира процеса, свързан с осъществяването на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги;
- Осъществяване на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги.

Инспекторатът към Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане (АСП) реализира своите функции въз основа на дадените му правомощия в Закона за социално подпомагане, Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и Устройствения правилник на Агенция за социално подпомагане.

Инспекторатът осъществява **специализиран контрол** по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане. Обект на контрол е дейността на териториалните поделения на АСП, специализираните институции за социални услуги и социалните услуги, предоставяни в общността.

През **2017 г.** са планирани **281** проверки, а са реализирани общо **576** проверки както следва:

- **Комплексни проверки – 107**, в т.ч.
  - ✓ Комплексни проверки в териториални поделения на АСП – **57**;
  - ✓ Комплексни проверки в специализирани институции и социални услуги в общността – **50**.
    - **Мониторинг – 82**, в т.ч.:
      - ✓ Мониторинг по утвърдена методика за контролната дейност – **35**;
      - ✓ Мониторинг относно средната годишна заетост и разходване на средствата от ЕРС – **30**;
      - ✓ Мониторинг по утвърден въпросник – **17**.
        - **Проверки по изпълнение на задължителни предписания – 12**, в т.ч.:
          - ✓ Дирекция “Социално подпомагане” – **12**;
          - **Тематични проверки – 85** (по шест теми).
          - **Проверки на проекти финансирани от Фонд “Социална закрила” – 24**;
          - **Проверки по сигнал – 110**, от които **51** в териториални поделения на АСП и **59** в специализирани институции за социални услуги и социални услуги в общността.
            - **Извършена проверка по възлагане на Върховна административна прокуратура – 125**.
            - **Проверки по прилагането на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси – 1**.
            - **Проверка на „Обществена трапезария“ – 30**.

През 2017 г. са извършени и **проверки в ИИС**, относно дейността на дирекции „Социално подпомагане“, визирани в чл. 14, ал. 4 и ал. 5 от Наредбата за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35г, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания, в периода от 14.02.2017 г. до 31.03.2017 г., като са обхванати **147** Дирекции и са проверени **735** бр. лица.

В резултат на извършените проверки в РДСП и ДСП е констатирано, че с изключение на две от проверените ДСП, е създадена необходимата организация на работа, спазват се Правилата за отпускане, изплащане и възстановяване на социални и семейни помощи и добавки и не са констатирани груби злоупотреби при отпускане на помощи и добавки по различни нормативни основания.

За допуснати пропуски и нарушения по прилагането на нормативната уредба, установени по време на извършените от инспектората проверки е предложено налагане на дисциплинарно наказание на **18** служители на териториалните поделения на АСП.

В резултат на извършените комплексни проверки в **49** Центрове за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с увреждания е изготвен обобщен доклад, в който са направени следните изводи:

- В голяма част от проверените ЦНСТ е създадена задоволителна и добра организация за обслужване на настанените потребители.
- Социалната услуга създава среда за живот близка до семейната, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот.
- Част от центровете са разкрити в малки населени места, в противоречие със същността на услугата като определение – да се предоставя в комбинация и координация с базовите услуги в общността (за заетост, образование, здравни и културни), както и с други социални услуги. Това предопределя липсата на квалифицирани кадри – медицински сестри, социални работници, трудотерапевти, психолози и рехабилитатори.

В резултат на мониторинга относно средната годишна заетост и разходване на средствата от единния разходен стандарт за финансиране на делегираните от държавата дейности, чрез общинските бюджети в **30** специализирани институции и социални услуги, предоставяни в общността, както и предложеното намаление на капацитета, са реализирани значителни икономии на средства от държавния бюджет.

Въз основа на направените констатации и изводи в констативните протоколи и докладите от извършените проверки, и с цел отстраняване на допуснатите пропуски и нарушения, са дадени общо **1 488** задължителни предписания и **526** препоръки за отстраняването им.

През 2017 г. са съставени **4** Акта за установено административно нарушение, на основание чл. 37, ал. 1 от Закона за социално подпомагане - на доставчици, които предоставят социални услуги без правно основание - не са вписани в Регистъра по чл. 18, ал. 2 от ЗСПД.

Добри резултати показва утвърдената практика за връчване на констативните протоколи на кметове на общини, с цел предприемане на необходимите действия за отстраняването на констатираните пропуски и нарушения при извършените проверки.

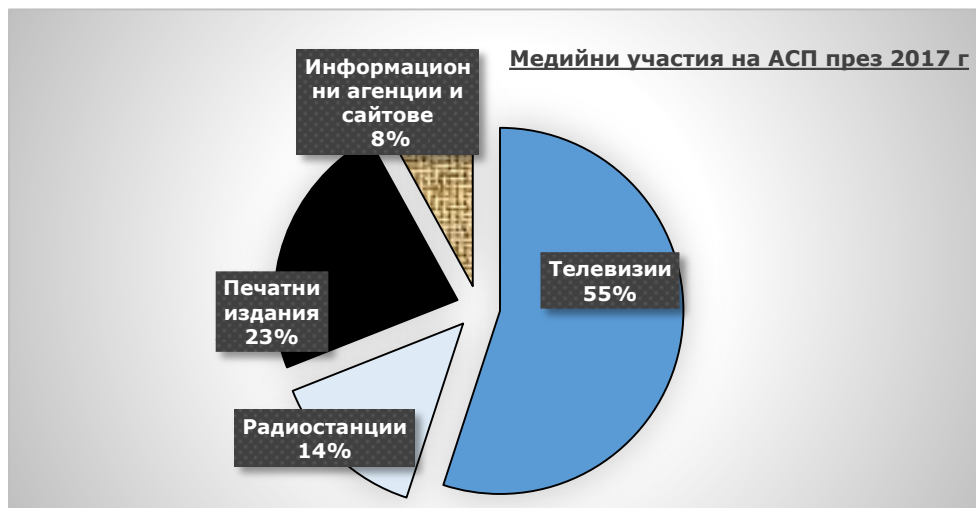
За отчитане на извършената работа от Инспектората са изготвени и предоставени тримесечни доклади. Месечни отчети са предоставени на ръководителя на Инспектората в Министерството на труда и социалната политика. Констатираните пропуски и нарушения са анализирани, с цел превенция на повторното им допускане, повишаване качеството и уеднаквяване на работата в дирекциите.

През месец ноември 2017 г. е извършено анкетно проучване за оценка на корупционния риск, включващо всички териториални структури на АСП. Вследствие на извършеното проучване е изготвен анализ и оценка на корупционния риск и са набелязани дирекциите, намиращи се в средна и сравнително висока степен на риск.

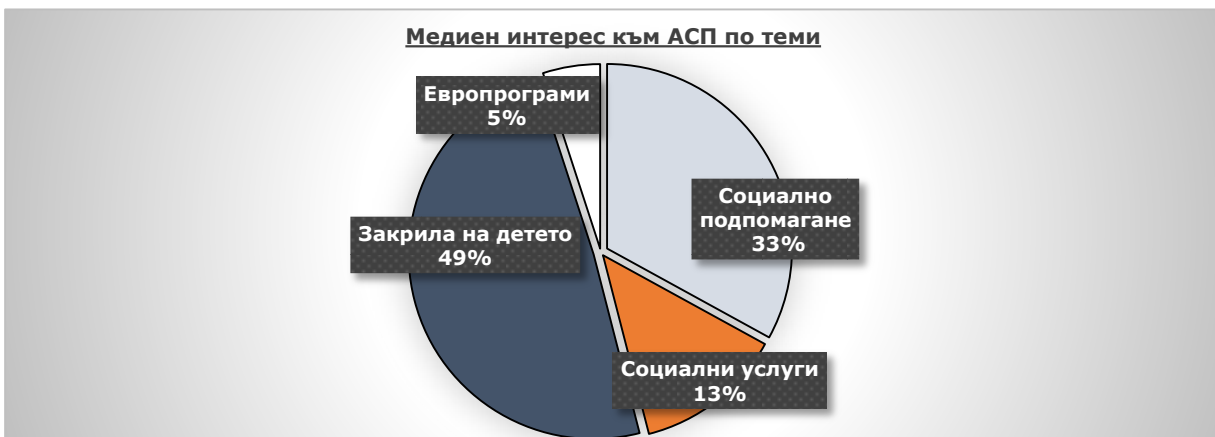
Приоритет № 6.8.:

- Да се осигурят условия по осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите във връзка с изпълнението на държавната политика в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, както и дейностите по закрила на детето;
- Осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите за изпълняваните от АСП политики през 2017 г.

В изпълнение на задачата обществеността да бъде информирана за осъществяването на държавната политика в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето, през **2017 г.** екипът на отдел „Връзки с обществеността“ е реализирал над **145 тематични участия на експерти**, преобладаващо - от Централното управление на АСП. По заявки на различни медии са предоставени и над **136 писмени информации и статистически справки**. По-голямата част от предоставената информация, като интервюта и справки, бе предназначена за националните медии: Нова телевизия – 54 бр., БТВ – 40 бр., БНТ – 33 бр., БНР – 15 бр., Дарик радио – 11 бр., Радио и Агенция Фокус – 9 бр., в. „Сега“ - 16 бр., в. „Телеграф“ - 14 бр., в. „Монитор“ 12 бр., в. „24 часа“ - 9 бр. и други.

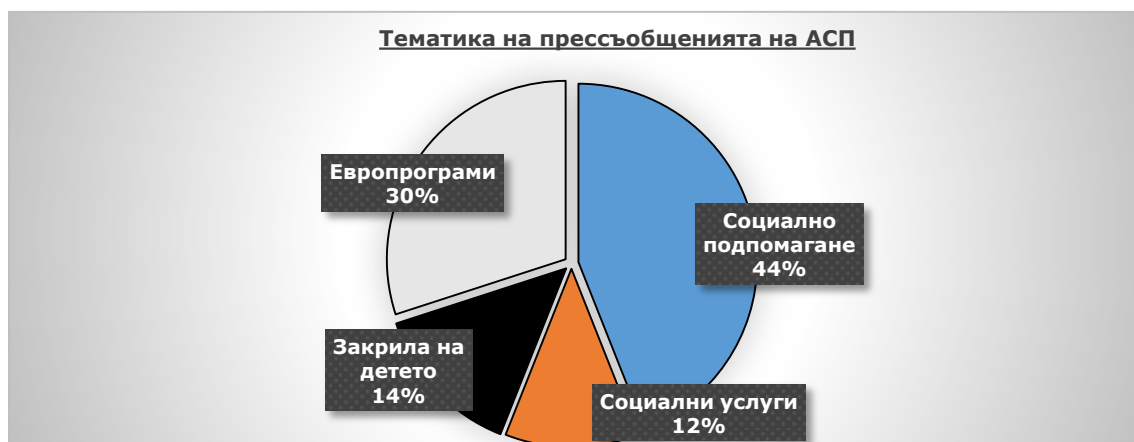

Преобладаващите теми в участията през годината са: развитие на приемната грижа и изпълнението на проект „Приеми ме 2015“; казуси от дейността по закрила на детето; процедура по осиновяване; превенция на изоставянето на деца; целеви помощи за първокласници и отопление; еднократни помощи при наводнения и пожари; финансиране от АСП на проекти за развитие на социалните услуги - „личен асистент“, „социален асистент“ и „домашен помощник“; дейности и резултати по Оперативната програма за храни и други.

С малки изключения е съхранена тенденцията за адекватна медийна ангажираност на експерти от териториалните структури на Агенцията, най-вече, когато става дума за конкретни казуси и статистика, свързани с дейността на регионалните и териториалните дирекции на АСП. Основен информационен инструмент на регионално ниво, освен целевите експертни участия по основните теми, остават и ежемесечните пресконференции на ръководителите на регионалните дирекции за социално подпомагане, установени още от 2006 г. - като начин за представяне на актуални акценти в дейностите на регионалните структури на АСП. Тези **пресконференции** за **2017 г.** са **243**.

През годината в менюто „Новини“ на официалната интернет страница на АСП са публикувани **50 прессъобщения**. Ползваемостта им достига средно до отразяване в около 40 печатни и електронни медии и информационни сайтове и значително повече, когато става дума за информация като: динамика и крайни резултати от кампаниите за целево енергийно подпомагане и целева помощ за първокласници; развитие на приемната грижа и действия на службите по казуси от сферата на закрила на детето; същностни промени в нормативната уредба.

Основна дейност на звеното за връзки с обществеността е непрекъснатият медиа-мониторинг на над 700 източника въз основа на договорни отношения с агенция „ПР инфо“, което позволява изготвянето на минимум два ежедневни бюлетина с публикации, касаещи дейността на АСП и нейните териториални структури. Освен пълноценна представа за

информационния поток, този ресурс позволява оперативна реакция при възникване и огласяване на проблем, изискващ спешни действия или разяснения от страна на регионалните и териториалните структури.

През 2017 г. по реда на Закона за достъп до обществена информация в отдел „Връзки с обществеността“ са постъпили **общо 64 заявления за достъп до обществена информация**, като 31 от тях са постъпили на хартиен носител, а 33 - по електронен път. Издадени са 49 решения за предоставяне на достъп до обществена информация и 15 уведомителни писма.

Преобладаващите теми в исканата информация се отнасят до: достъп до социални доклади; национална статистика относно отпускане на медицински изделия и помощни средства; отчетни доклади за предоставяне на помощи и изплатени средства по различните нормативни документи; статистика относно дейности по закрила на детето и специализирани институции.

Приоритет № 6.9.:

- *Да се осигурят условия за прилагане и развитие на електронното управление и информационно-комуникационните технологии в системата на АСП.*

ИНТЕГРИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

За реализиране на основните си функции и задачи Агенция за социално подпомагане използва Интегрирана информационна система на Агенцията за социално подпомагане (**ИИС на АСП**), включваща три функционално обособени модула:

- Модул (подсистема) – „Социално подпомагане“;
- Модул (подсистема) – „Социални услуги и социално включване“;
- Модул (подсистема) – „Закрила на детето“.

Изцяло се използват електронни входящи дневници с цел намаляване времето за обслужване на клиентите на АСП и въвеждане на принципа „За обслужване на едно гише“.

Промени се начина на отчитане на индикаторите, свързани с дейностите по социално подпомагане и закрила на детето и голяма част от справките се генерират на централно ниво чрез ИИС.

За обработка на цялостната кореспонденция на АСП и териториалните структури се използва централизирана автоматизирана информационна система за документооборота „Архимед“ (Archimed eProcess).

С цел гарантиране на безпроблемна и надеждна работа на информационните системи на агенцията, в изпълнение на Договор № ФС01-0201 от 02.10.2017 г., е изградена VPN комуникационна свързаност на АСП, осигуряваща симетрична връзка, обмен на данни - всеки с всеки, резервираност и Интернет за Централно управление на АСП, 28 регионални

дирекции за социално подпомагане, 147 дирекции „Социално подпомагане“, както и за 209 изнесени работни места (ИРМ), както следва:

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на ЦУ на АСП със скорост 900 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 78 точки със скорост 10 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 107 точки със скорост 8 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 41 точки със скорост 4 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 158 точки със скорост 2 Mbps;

С цел подобряване комуникацията на АСП и териториалните поделения активно се поддържа и актуализира **вътрешна интернет страница** за служителите на териториалните поделения на АСП.

Подобряване на информационния обмен на данни в АСП и териториалните поделения

Осигурен е **Електронен обмен на данни** в областта на социалната сигурност по Регламент 883/2004 година. Инсталирана е мрежова система за регулиране на интернет трафика на потребителите и контрол на използваните от тях приложения.

Реализиран и осигурен **достъп** до Национална база данни „Население“ и Агенция по вписванията. Осигурен електронен обмен на данни между НАП, НОИ, МОН, Агенция по заетостта и Агенция за хора с увреждания - на база на подписани споразумения с държавните институции за предоставяне на информация по електронен път, свързана с дейността на АСП.

Създадена е организация по **предоставяне на ежемесечна информация** на териториалните дирекции:

- ✓ от НОИ информация за: размера на изплащаните обезщетения за безработица; размера на изплащаните парични обезщетения и помощи от ДОО; относно размера на изплатените пенсии;
- ✓ от ГД ГРАО - информация за починалите лица през предходния месец;
- ✓ от МОН - информация за: записаните за съответната учебна година деца в подготвителни групи и ученици в паралелките на определен клас; допуснатите отсъствия без уважителни причини;

Данните от външни бази данни автоматично се зареждат в ИИС с цел осигуряване на своевременна и актуална информация.

Поддържан е **актуален регистър** за издадените цифрови сертификати за УЕП, съгласно Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите. През **2017 г.** са подновени **248** сертификата за УЕП на директори и служители на териториални дирекции.

През 2017 г. стартира **проект „Осигуряване на електронен обмен на социално осигурителна информация между България и ЕС“**, съвместно с НАП, НОИ и НЗОК.

На европейско ниво проектът осигурява разработката и пускането в експлоатация в една от страните членки (България) на базова функционалност, изпълняваща изискванията на Regulation (EC) 883/2004 и Regulation (EC) 987/2009 в предвидения от ЕК срок – до края на 2018 година. Важността на проекта произтича от ключова роля, която играе обменът на социално осигурителна информация при урегулиране на процеса на трудова миграция и гарантиране на спазването на законните права на трудещите се, като същевременно се осъществява надежден контрол за минимизиране на риска от оцетяване на бюджета на България и останалите страни от ЕС и ЕИП, в резултат от представена неточна или невярна информация. Такъв контрол изисква бърз и ефективен метод за обмен на социално осигурителна информация, какъвто в момента се въвежда с разработката на системата EESSI.

Въвеждането на европейско ниво на система за обмен на информация и свързването на България към тази система:

⇒ Ще гарантира, че качеството на услугите, предоставяни от социално осигурителните институции на осигурените лица, няма да намалява поради факта, че това лице (мигриращ работник, турист, студент, пенсионер и т.н.), се е възползвало от факта да се придвижва в рамките на ЕС.

⇒ Ще опрости и ускори административната процедура чрез свързване на информационните системи на компетентните социално осигурителни институции.

⇒ Ще подобри придобиването на права, отпускането и изплащането на обезщетения, произтичащи от прилагането на Регламентите. Същевременно ще се опрости и ускори процеса на администриране и вземане на решения за изчисляването и изплащането на социално осигурителни обезщетения на граждани, които се местят из Европа.

⇒ Свързването на България към EESSI ще намали възможността от грешки и измами, като осигури навременна и точна информация във връзка с искове, подавани в други страни членки, като по този начин ще могат да си сътрудничат по-ефективно за идентифициране на потенциални проблеми (например, когато лице работи в една страна и същевременно изисква обезщетение в друга или при деклариране на невярна информация за членове на семейството или тяхното състояние и др.).